COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 16.3.2004
COM(2004)178 definitief

2004/0061 (CNS)
2004/0062 (CNS)
2004/0063 (CNS)

C6-0011-12-13/04

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

over de indiening van een voorstel voor een richtlijn en twee voorstellen voor aanbevelingen tot vergemakkelijking van de toelating van onderdanen van derde landen tot de Europese Gemeenschapmet het oog op wetenschappelijk onderzoek

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

betreffende een specifieke procedure voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek

Voorstel voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

tot vergemakkelijking van de toelating van onderdanen van derde landen voor wetenschappelijk onderzoek in de Gemeenschap

Voorstel voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

tot vergemakkelijking van de afgifte van eenvormige visa voor kort verblijf aan onderzoekers die onderdaan zijn van een derde land en die zich met het oog op wetenschappelijk onderzoek verplaatsen in de Europese Gemeenschap

(door de Commissie ingediend)

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

over de indiening van een voorstel voor een richtlijn en twee voorstellen voor aanbevelingen tot vergemakkelijking van de toelating van onderdanen van derde landen tot de Europese Gemeenschapmet het oog op wetenschappelijk onderzoek

1. ALGEMEEN OVERZICHT

1.1 Stimulering van onderzoek om de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden

Sinds de Commissie in januari 2000 het startsein heeft gegeven voor de Europese onderzoekruimte[1], staat deze ruimte centraal in het beleid van de Europese Unie op het gebied van onderzoek. De instemming van de Europese Raad van Lissabon van maart 2000 heeft van de onderzoekruimte de kern gemaakt van het nieuwe strategische doel dat de Europese zich voor dit komende decennium heeft gesteld: de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden. Om dit doel te verwezenlijken is een algemene strategie nodig ter voorbereiding van de overgang naar een kenniseconomie en een kennismaatschappij. Een van de belangrijkste instrumenten om deze strategie ten uitvoer te leggen is de bevordering van de mobiliteit van onderzoekers, zoals ook is aangegeven in een resolutie van de Raad van 10 december 2001. In de conclusies van Lissabon heeft de Europese Raad "de Raad en de Commissie verzocht om, in voorkomend geval tezamen met de lidstaten, als onderdeel van de totstandbrenging van een Europese onderzoeksruimte, de nodige maatregelen te treffen om (…) tegen 2002 de hinderpalen voor de mobiliteit van onderzoekers in Europa te verwijderen en om onderzoekstalent van hoge kwaliteit in Europa aan te trekken en te behouden"[2]. Deze wens is nog eens bevestigd door de Raad, die in zijn conclusies van 26 november 2002 de lidstaten verzoekt om in samenwerking met de Commissie de lopende acties voor de verdere ontwikkeling van de Europese onderzoekruimte te versterken, in het bijzonder door de "bevordering, of voortgezette bevordering, van de komst en het verblijf van onderzoekers uit derde landen". Ook het Parlement heeft zich in deze zin uitgelaten, met name in een verslag van 9 mei 2000[3] en in een resolutie van 18 mei 2000[4].

1.2 Bevordering van de mobiliteit van onderzoekers in deze tijd van mondialisering

De mobiliteit van onderzoekers is een uiterst belangrijke factor in de verwerving en de overdracht van kennis. Door de mondialisering van de economie, die steeds meer op kennis is gebaseerd, wordt de internationale dimensie van onderzoek steeds belangrijker. Dit punt, dat ook wordt beklemtoond in de mededeling van de Commissie "De internationale dimensie van de Europese onderzoekruimte"[5], staat centraal in het zesde kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor

---

1 COM(2000) 6 van 18.1.2000.

2 Punt 13 van de conclusies.

3 Verslag over de mededeling van de Commissie "Naar een Europese onderzoekruimte" (A5-0131).

4 Resolutie van het Europees Parlement van 18 mei 2000 over de mededeling van de Commissie "Naar een Europese onderzoekruimte" (A5-0131/2000), blz. 40.

5 COM(2001)346 van 25.6.2001

activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie[6], en met name in het specifieke programma "Integratie en versterking van de Europese onderzoekruimte"[7], dat een krachtige impuls heeft gegeven aan het mobiliteitsthema, door niet alleen de mobiliteit van Europese onderzoekers naar andere delen van de wereld te stimuleren, maar ook de toelating van onderzoekers uit derde landen tot en hun mobiliteit in de Europese Unie te bevorderen. Dit nieuwe aspect van wetenschappelijk onderzoek heeft ertoe geleid dat onderdanen van derde landen veel meer mogelijkheden hebben gekregen om deel te nemen aan het zesde kaderprogramma. De deelname van onderzoekers van derde landen is van wezenlijk belang voor de aantrekkelijkheid van de Europese Unie als mondiaal centrum van onderzoek.

1.3 Gezocht voor 2010: 700 000 onderzoekers

Via de activiteit "Menselijk potentieel en mobiliteit[8]" van het zesde kaderprogramma voor onderzoek trekt de Commissie maar liefst 1,6 miljard EUR uit voor maatregelen op het gebied van opleiding, mobiliteit en loopbaanontwikkeling van onderzoekers. Dit is gebaseerd op de vaststelling dat de Europese Unie tussen nu en 2010 700 000 extra onderzoekers nodig heeft om de doelstelling van de Europese Raad van Barcelona om 3% van het BBP van de lidstaten te besteden aan onderzoek en technologische ontwikkeling[9], te verwezenlijken. In deze behoefte moet worden voorzien door middel van een aantal samenhangende maatregelen, zoals het stimuleren van de belangstelling van jongeren voor exacte studierichtingen, het verbeteren van de loopbaanperspectieven van onderzoekers in de Europese Unie en het vergroten van de mogelijkheden op het gebied van opleiding en mobiliteit. Omdat de Europese Unie zo'n groot aantal onderzoekers waarschijnlijk niet binnen haar eigen grenzen kan vinden, moeten er ook maatregelen worden genomen om meer onderzoekers van derde landen aan te trekken.

1.4 Een drievoudig instrument

Dit initiatief van de Commissie omvat zowel een voorstel voor een richtlijn als twee voorstellen voor aanbevelingen van de Raad. De eerste aanbeveling is bedoeld om de lidstaten ertoe te bewegen op zeer korte termijn een aantal praktische maatregelen te treffen, omdat het verscheidene jaren duurt voordat een richtlijn daadwerkelijk wordt toegepast, en de goedkeuring van de richtlijn op zichzelf niet voldoende is om binnen de gestelde termijnen de hierboven genoemde doelstellingen van de Europese Raad te verwezenlijken. Door de lidstaten te verzoeken maatregelen te treffen die in de lijn liggen van de richtlijn en die de toepassing ervan later zullen vergemakkelijken, kan met deze aanbeveling op bepaalde punten worden vooruitgelopen op de omzetting van de richtlijn. Ook los van de richtlijn is deze aanbeveling zinvol, omdat zij ook betrekking heeft op onderwerpen die niet in de richtlijn worden behandeld, zoals gezinshereniging en operationele samenwerking. De tweede aanbeveling heeft meer specifiek betrekking op visa voor kort verblijf en is bedoeld om te beantwoorden aan de behoeften van onderzoekers die in het kader van hun werkzaamheden bij conferenties of studiebijeenkomsten aanwezig moeten zijn.

---

6 PB L 232 van 29.8.2002, blz. 1.

7 PB L 294 van 29.10.2002, blz. 44.

8 PB L 294 van 29.10.2002, blz. 50.

9 Mededeling van de Commissie "Investeren in onderzoek: een actieplan voor Europa" van 30 april 2003 (COM(2003) 226).

1.5 Ontwikkeling van het partnerschap met derde landen

Het toelaten van meer onderzoekers uit derde landen is goed voor de Europese Unie. Het leidt met name tot een uitbreiding van de wereldwijde netwerken voor wetenschappelijke samenwerking en partnerschap. Bij deze wens om de komst en de mobiliteit van onderzoekers te bevorderen moet overigens wel rekening worden gehouden met het feit dat begeleidende maatregelen nodig zijn om te voorkomen dat nieuwe vormen van braindrain ontstaan ten koste van minder ontwikkelde landen. Behalve de maatregelen met betrekking tot het beleid inzake visa voor kort verblijf die in de aanbeveling worden voorgesteld om de internationale mobiliteit van onderzoekers te bevorderen en het verzoek aan de lidstaten om ervoor te zorgen dat de maatregelen die zij nemen om onderzoekers uit derde landen te stimuleren in de Europese Unie te komen werken, niet indruisen tegen de strijd tegen de braindrain ten koste van opkomende landen en ontwikkelingslanden, moet ook worden gekeken naar andere maatregelen in het kader van het partnerschap met de landen van herkomst, dat in de conclusies van Tampere wordt genoemd als een belangrijk aspect van het uitwerken van een algemeen migratiebeleid. In het kader van het zesde kaderprogramma voor onderzoek heeft de Gemeenschap al besloten geld uit te trekken voor de herintegratie van onderzoekers in het land van herkomst als het gaat om ontwikkelings- of overgangslanden[10]. Daarnaast zal worden onderzocht welke maatregelen verder kunnen worden getroffen ter bevordering van de ontwikkeling van "wetenschappelijke diaspora" van geëmigreerde onderzoekers die werken aan de ontwikkeling van hun land van herkomst op wetenschappelijk en technisch gebied en op het gebied van het hoger onderwijs. De discussie over dit vraagstuk heeft op Europees niveau vaart gekregen met de mededeling van de Commissie van 3 december 2002[11] over de integratie van migratievraagstukken in de betrekkingen van de Europese Unie met derde landen, op basis waarvan de Raad op 19 mei 2003 conclusies heeft goedgekeurd over migratie en ontwikkeling, waarin de Commissie wordt verzocht voor eind 2004 met een verslag en concrete voorstellen te komen.

2. ACHTERGROND VAN DE VOORSTELLEN EN VERENIGBAARHEID MET DE ANDERE INITIATIEVEN VAN DE COMMISSIE

2.1. Voorstellen in de lijn van het Europese onderzoeksbeleid

Vanaf het begin van de Europese onderzoekruimte is gesproken over het toegankelijker maken van de onderzoeksprogramma's voor onderdanen van derde landen. In antwoord op het verzoek van de Europese Raad van Lissabon heeft de Commissie in 2000 een werkgroep op hoog niveau ingesteld die moest nagaan welke belemmeringen er zijn voor de mobiliteit van onderzoekers en voorstellen moest formuleren voor het wegnemen daarvan. Op basis van het verslag van de werkgroep van 4 april 2001[12] heeft de Commissie op 20 juni 2001de mededeling "Een mobiliteitsstrategie voor de Europese onderzoekruimte"[13] goedgekeurd, waarin zij concrete voorstellen formuleert, onder andere met betrekking tot wet- en regelgeving, zoals het voorstel om een specifieke verblijfstitel voor onderzoekers uit

---

10 Marie Curie acties "Menselijk potentieel en mobiliteit".
11 COM(2002) 703.
12 http://europa.eu.int/comm/research/fp5/pdf/finalreportmobilityhleg.pdf
13 COM(2001) 331.

derde landen in te voeren. De tenuitvoerlegging van deze mededeling heeft geleid tot een nauwe samenwerking tussen de Commissie en de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken van de lidstaten. Naar aanleiding van de antwoorden van de lidstaten en de kandidaat-lidstaten op een vragenlijst, waaruit bleek dat negen van de vijftien lidstaten maatregelen hebben genomen om de toelating van onderzoekers uit derde landen te vergemakkelijken maar dat slechts twee lidstaten een specifieke toelatingsprocedure hebben ontwikkeld, heeft de Commissie in 2003 bij bepaalde lidstaten een verkennend bezoek afgelegd. Vervolgens heeft de Commissie een aantal beleidsopties voorgesteld, die zijn besproken met de deskundigen van de lidstaten en hebben geleid tot deze voorstellen voor een richtlijn en aanbevelingen.

2.2. Voorstellen ter aanvulling van de instrumenten van het Europese immigratiebeleid

In haar mededeling van 22 november 2000 over een communautair immigratiebeleid[14] kiest de Commissie duidelijk voor het gecontroleerd heropenen van de legale immigratiekanalen aan de hand van verschillende criteria en voor bepaalde categorieën migranten. Een van die criteria is de behoefte van de lidstaten. Dit uitgangspunt kan heel goed worden gehanteerd voor onderzoekers, een bijzondere categorie hooggekwalificeerde migranten waar de Europese Unie grote behoefte aan heeft, en waarvan de toelating vooral in het belang van de Unie is. Onderzoekers behoren tot degenen die beroepshalve vaak moeten reizen en die zich tijdens hun loopbaan voor kortere of langere periodes in verschillende landen vestigen: de ontwikkeling van het Europese migratiebeleid is voor hen in het algemeen gunstig. Dat geldt zowel voor het eenvormig visum voor kort verblijf, waarmee zij gedurende drie maanden vrij door het Schengengebied kunnen reizen, als voor het recht om in andere lidstaten te verblijven, dat krachtens de richtlijn betreffende de status van langdurig ingezetenen op bepaalde voorwaarden na een legaal verblijf van vijf jaar wordt toegekend aan onderdanen van derde landen[15].

Om de problemen in de Europese Unie op het gebied van onderzoek op te lossen, zijn echter specifieke communautaire voorschriften nodig voor de toegang en de mobiliteit van onderzoekers uit derde landen. In het voorstel voor een richtlijn betreffende de voorwaarden inzake toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op arbeid in loondienst en economische activiteiten als zelfstandige[16] is overigens uitdrukkelijk bepaald dat er specifieke communautaire regels voor onderzoekers zullen worden vastgesteld. De mogelijkheid voor onderzoekers die toegang krijgen tot de Europese Unie om familieleden te laten overkomen is een zeer belangrijk aspect van de mobiliteitsproblematiek. Omdat gezinshereniging van onderdanen van derde landen onlangs geregeld is bij een richtlijn van de Raad van 22 september 2003[17], wordt dit niet behandeld in het voorstel voor een richtlijn maar in het eerste voorstel voor een aanbeveling. Het onderhavige voorstel vormt een aanvulling op het voorstel voor een richtlijn betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde

---

14 COM(2000) 757.

15 Zie hoofdstuk III (over het verblijf in andere lidstaten) van de richtlijn betreffende de status van langdurig ingezeten onderdanen van derde landen. De richtlijn is op 25 november 2003 goedgekeurd door de Raad.

16 COM(2001)386 (PB C 332 van 27.11.2001, blz.248).

17 Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging (PB L 251 van 3.10.2003, blz. 12).

landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk[18], dat al betrekking heeft op personen die zich inschrijven als student bij een instelling voor hoger onderwijs in de Europese Unie om een dissertatie te schrijven. Promovendi, die een bijzondere categorie onderzoekers vormen, vallen dus buiten de werkingssfeer van het onderhavige voorstel, behalve wanneer zij op een andere basis tot het onderzoekspersoneel van de onderwijsinstelling behoren (bijvoorbeeld wanneer zij hun dissertatie schrijven in het kader van een arbeidscontract). Alle onderzoekers van derde landen die toegang kunnen krijgen tot de Europese Unie vallen nu onder een wetgevingsinitiatief, zoals de Commissie had toegezegd na de amendementen die het Europees Parlement met betrekking tot onbezoldigde onderzoekers[19] had voorgesteld in zijn wetgevingsresolutie van 3 juni 2003 over het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk[20].

---

18 COM(2002)548 (PB C 45 van 25 februari 2003, blz. 18).

19 Een onbezoldigd onderzoeker valt onder de werkingssfeer van dit voorstel voor zover hij over voldoende middelen beschikt om in zijn behoeften te voorzien en de terugreis te betalen, overeenkomstig artikel 5, lid 2, onder b). Dat geldt ook voor studenten die aan een instelling voor hoger onderwijs in hun land van herkomst promoveren en een deel van hun promotie-onderzoek in de Europese Unie verrichten.

20 EP 332.951, blz. 46.

Voorstel voor een RICHTLIJN VAN DE RAAD betreffende een specifieke procedure voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek

TOELICHTING

1. OVERZICHT VAN DE BEPALINGEN VAN HET VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN

In dit voorstel voor een richtlijn, dat is bedoeld om een specifieke procedure in het leven te roepen voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek, staan de volgende punten centraal:

1.1. De centrale rol van de onderzoeksinstellingen

Er wordt voorgesteld om, evenals in sommige lidstaten, een specifieke toelatingsregeling voor onderzoekers uit derde landen in te voeren, met als kenmerk dat erkende onderzoeksinstellingen een rol spelen in de procedure voor de afgifte van de verblijfstitel. Het streven is om de toelating en de mobiliteit van de onderzoekers te vergemakkelijken door de immigratie-instanties van de lidstaten te ontheffen van de taak om te controleren of het onderzoeksproject geloofwaardig is, met name wat de financiële aspecten betreft, en of de betrokkene over de nodige kwaliteiten beschikt om het onderzoek tot een goed einde te brengen. Deze taak wordt overgedragen aan de onderzoeksinstellingen, die daardoor een essentiële rol spelen in de toelatingsprocedure en met de betrokken onderdaan van een derde land een gastovereenkomst sluiten, die garandeert dat de betrokken onderzoeker in staat is het beoogde onderzoek tot een goed einde te brengen en waarin de voorwaarden, met name de financiële voorwaarden, zijn vastgelegd waaronder het onderzoek zal verlopen. Deze gastovereenkomst doet denken aan de verkorte procedure voor de afgifte van verblijfstitels die de Commissie heeft voorgesteld voor studenten en scholierenuitwisselingen[21]. Er is echter een wezenlijk verschil, want de gastovereenkomst is eigenlijk het startsein voor de toelatingsprocedure. Zoals uit de naam blijkt, is de gastovereenkomst een rechtsinstrument van contractuele aard waarmee de instelling zich ertoe verbindt de onderzoeker te ontvangen en de onderzoeker zich ertoe verplicht het onderzoek te verrichten overeenkomstig de gestelde voorwaarden en onder voorbehoud van de afgifte van de verblijfstitel door de bevoegde immigratie-instantie. De overeenkomst bepaalt niet de rechtspositie van de onderzoeker ten opzichte van de onderzoeksinstelling waar hij te gast is. Deze wordt geregeld bij een ander rechtsinstrument, zoals een arbeidscontract, de toekenning van een beurs, enz.

1.2. De rolverdeling tussen de onderzoeksinstellingen en de lidstaten

De beoogde toelatingsprocedure doet geen afbreuk aan de bevoegdheden van de bevoegde immigratie-instanties van de lidstaten, die altijd betrokken blijven bij de toelating van een onderzoeker. Het is dus van belang om duidelijk te bepalen welke rol is weggelegd voor de onderzoeksinstelling waar de onderzoeker te gast is en

---

[21] Zie artikel 21 van het voorstel voor een richtlijn betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk (COM(2002)548 van 7 oktober 2002, PB C 45 van 25 februari 2003, blz. 40).

welke rol de bevoegde autoriteiten van de lidstaten spelen. De onderzoeksinstelling moet controleren of aan de voorwaarden voor het sluiten van een gastovereenkomst is voldaan, dus of het onderzoeksproject beantwoordt aan de voorwaarden van artikel 5, of het is goedgekeurd door de onderzoeksinstelling, of de onderzoeker tijdens zijn verblijf over voldoende bestaansmiddelen en over een ziektekostenverzekering beschikt en of de onderzoeksinstelling een aansprakelijkheidsverklaring voor de verblijfs-, ziekte- en terugreiskosten van de onderzoekerheeft afgegeven. De lidstaten controleren de identiteit en de reisdocumenten van de betrokkene en gaan na of deze geen bedreiging vormt voor de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de betrokken persoon, maar ook naar het doel van het beoogde onderzoek. Zo kunnen werkzaamheden die uit militair oogpunt gevoelig blijken te zijn, om die reden als een bedreiging van de openbare veiligheid worden beschouwd. De lidstaten controleren tevens of er een gastovereenkomst is gesloten overeenkomstig de voorschriften van artikel 5, lid 2, en of de onderzoeksinstelling een aansprakelijksverklaring heeft afgegeven. De lidstaten zijn bevoegd om te controleren of de onderzoeksinstelling bij het sluiten van de gastovereenkomst de voorwaarden van artikel 5 in acht heeft genomen, met name wat betreft de financiële middelen en de ziektekostenverzekering van de onderzoeker. Omdat het de bedoeling is de procedure te vereenvoudigen, hoeft deze dubbele toetsing van de voorwaarden van artikel 5 door de lidstaten alleen te worden verricht in uitzonderlijke of problematische gevallen. De toelatingsprocedure is immers gebaseerd op de vertrouwensrelatie die zich moet ontwikkelen tussen de lidstaten en de onderzoeksinstellingen.

1.3. Onderzoeksinstellingen verantwoordelijk maken

De onderzoeksinstellingen die gerechtigd zijn de specifieke toelatingsprocedure toe te passen, zijn grotendeels gedefinieerd op basis van de behoeften van de Europese Unie op onderzoeksgebied. Omdat het streven naar de verwezenlijking van de doelstelling om 3% van het BBP te investeren voor een belangrijk deel gericht is op de particuliere sector[22], kan deze sector niet buiten beschouwing blijven. Daarom moet onder onderzoeksinstelling in de zin van dit voorstel voor een richtlijn elke openbare of particuliere instelling of onderneming worden verstaan die onderzoek verricht, zoals een universiteit, een laboratorium, een onderzoekscentrum, en stichting, een onderneming, een internationale of niet-gouvernementele organisatie enz. Aangezien de onderzoeksinstellingen bepaalde voorrechten zullen genieten en zij met de bevoegde immigratie-instanties zullen samenwerken, worden maatregelen getroffen om de betrouwbaarheid van de onderzoeksinstellingen te waarborgen en ervoor te zorgen dat zij hun verantwoordelijkheden bij het uitvoeren van hun taken ook op zich nemen. Daartoe bepaalt de richtlijn in de eerste plaats dat de instellingen moeten worden erkend voordat zij gebruik kunnen maken van de specifieke procedure. Afhankelijk van de vraag of onderzoek de hoofdactiviteit van een onderzoeksinstelling is of een nevenactiviteit, gelden verschillende erkenningsregels en voor particuliere ondernemingen geldt een extra vereiste, om het risico van misbruik van de procedure te beperken. Tevens bepaalt de richtlijn dat er voor de onderzoeksinstelling iets tegenover de toegekende voorrechten staat, namelijk de financiële aansprakelijkheid voor de kosten van het verblijf, de ziektekosten en de

---

[22] Mededeling van de Commissie "Meer onderzoek voor Europa - Op weg naar 3% van het BBP" (COM(2002)499) en werkdocument van de diensten van de Commissie ter ondersteuning van deze mededeling (SEC(2002)929) van 11 september 2002.

kosten van de terugreis van de onderzoeker in het geval deze ten laste zou komen van de lidstaat van verblijf of illegaal in de Europese Unie zou verblijven nadat zijn verblijfstitel is verlopen. Tenslotte bepaalt de richtlijn dat de lidstaten kunnen weigeren de erkenning van een onderzoeksinstelling te verlengen of deze kunnen intrekken indien de instelling niet langer voldoet aan de gestelde voorwaarden of een overeenkomst heeft gesloten met iemand die niet aan de toelatingsvoorwaarden voldeed en de status van onderzoeker heeft misbruikt voor andere werkzaamheden dan het onderzoeksproject of die illegaal in de Europese Unie is gebleven nadat de verblijfstitel was verlopen.

1.4. Een brede definitie van het begrip "onderzoeker", op basis van de behoeften van de Europese Unie

Omdat in de Europese Unie de komende jaren een groot tekort aan onderzoekers zal ontstaan, heeft het geen zin de procedure te beperken tot personen die al onderzoeker zijn in hun land van herkomst. Het accent ligt meer op het doel van de toelating, dus het uitvoeren van een onderzoeksproject, waardoor de Europese Unie tijdelijk vooraanstaande beroepsbeoefenaren of deskundigen die niet noodzakelijkerwijs als onderzoeker werken in hun land van herkomst kan opnemen, of jonge afgestudeerden waar de Europese Unie behoefte aan heeft, met name in de exacte wetenschappen. De kwalificaties van de personen voor wie om toegang wordt gevraagd en het wetenschappelijke belang van het beoogde onderzoek worden in beginsel uitsluitend beoordeeld door de onderzoeksinstellingen, met inachtneming van de minimumvereisten die daarvoor in de richtlijn worden vastgesteld, zoals een universitair diploma van de tweede cyclus[23] en een projectvoorstel waarin het doel, de duur en de financiering van het onderzoek worden beschreven. In de richtlijn is bepaald dat de werkingssfeer ervan kan worden uitgebreid tot personen die in aanmerking komen om te worden toegelaten om les te geven aan een instelling voor hoger onderwijs, teneinde een bijdrage te leveren aan de onderwijspraktijk van de lidstaten.

1.5. Een verblijfstitel die los staat van de status van onderzoeker

Behalve de snelheid van de toelatingsprocedure biedt de richtlijn nog een ander groot voordeel voor onderzoekers van derde landen en voor onderzoeksinstellingen: de voorwaarden waaronder onderzoekers kunnen worden toegelaten als migranten worden vereenvoudigd. De Commissie heeft er in 1996 in haar groenboek "Onderwijs - opleiding – onderzoek; de belemmeringen voor transnationale mobiliteit" op gewezen dat een van de problemen waarmee onderzoekers te maken hebben, de diversiteit van de mogelijke statussen is die zij kunnen krijgen toegewezen (werknemer, zelfstandige, student, beurshouder, enz.)[24]. Hoewel de richtlijn deze diversiteit niet opheft voor de sociale of fiscale status van onderzoekers volgens het nationale recht van de lidstaten, schept zij wel een uniforme status in het vreemdelingenrecht. Er wordt immers voorgesteld een speciale toelatingsprocedure voor onderzoekers in het leven te roepen, waardoor onderdanen van derde landen kunnen worden toegelaten ongeacht de aard van hun rechtsbetrekking

---

[23] Het gaat hierbij om een "masters" in de zin van het Bolognaproces betreffende de harmonisatie van het hoger onderwijs in Europa.

[24] COM(1996) 462 van 2.10.1996, blz. 11.

(arbeidsovereenkomst, beurshouder, enz.)[25] met de onderzoeksinstelling waar zij te gast zijn. Onderzoekers die worden toegelaten op basis van een arbeidsovereenkomst hoeven geen werkvergunning meer aan te vragen in de lidstaten waar dat nu nog wel moet, ondanks het feit dat dit gezien de marktsituatie voor de onderzoekssector niet meer gerechtvaardigd is. Gezien de behoeften van de Europese Unie is ook elke quotaregeling ter beperking van het aantal onderzoekers dat op basis van deze richtlijn wordt toegelaten, strijdig met deze richtlijn. Wat niet vergeten moet worden, is dat de traditionele toegangskanalen voor onderzoekers (werknemer, zelfstandige, student, stagiair, beurshouder, enz.) naast de nieuwe specifieke toelatingsprocedure blijven bestaan, zodat onderzoeksinstellingen of onderdanen van derde landen die niet aan de voorwaarden van deze richtlijn voldoen, daarvan gebruik kunnen blijven maken.

1.6. Mobiliteit van onderzoekers in de Europese Unie

Mobiliteit die inhoudt dat onderdanen van derde landen in verschillende lidstaten een onderzoeksproject kunnen uitvoeren zonder problemen te ondervinden om te worden toegelaten, moet worden bevorderd. De richtlijn bepaalt enerzijds dat onderzoekers op basis van hun verblijfstitel en een paspoort of reisdocument gedurende de geldigheidsduur van de verblijfstitel activiteiten die verband houden met het onderzoeksproject kunnen ontplooien in een tweede lidstaat, mits de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid niet in het gedrang komen. Anderzijds bevat de richtlijn een bepaling die ervoor moet zorgen dat onderzoekers die naar een andere lidstaat willen gaan in verband met een ander onderzoeksproject, niet verplicht zijn terug te keren naar hun land van herkomst om een verzoek tot verlenging van hun verblijf in een andere lidstaat in te dienen, zoals dat nu soms het geval is. De verkorte toelatingsprocedure waarin deze richtlijn voorziet, kan gemakkelijk opnieuw worden toegepast in de lidstaat waar de onderzoeker zijn onderzoek wenst voort te zetten, namelijk door middel van een nieuwe gastovereenkomst. In dat geval ligt het voor de hand dat de lidstaten de controle versoepelen omdat een van de andere lidstaten de controle al eerder heeft verricht. De specifieke procedure die bij deze richtlijn wordt ingevoerd kan ook worden gebruikt voor onderdanen van derde landen die al in de Europese Unie verblijven, met inbegrip van langdurig ingezetenen. Laatstgenoemden worden niet buiten de werkingssfeer gehouden omdat de voorwaarden die in de richtlijn betreffende de status van langdurig ingezeten onderdanen van derde landen[26] worden gesteld voor het recht van verblijf in een andere lidstaat, minder gunstig zijn dan die van de onderhavige richtlijn.

1.7. Een vereenvoudigde en snellere procedure

Het voorstel bepaalt dat onderdanen van derde landen die zich al in de lidstaat van verblijf bevinden, ter plaatse een verblijfstitel kunnen aanvragen, mits zij daar legaal verblijven. Deze mogelijkheid zorgt voor een soepele procedure voor onderzoekers die een kort verblijf willen omzetten in een lang verblijf. Het voorstel laat het aan de lidstaten over om te bepalen of de verblijfstitel moet worden aangevraagd door de onderzoeker of door de onderzoeksinstelling. De mogelijkheid dat de onderzoeksinstelling het verzoek indient, is open gelaten omdat deze instellingen een

---

[25] Met uitzondering van doctoraalstudenten, die niet onder de werkingssfeer van deze richtlijn vallen.

[26] Artikel 14 en volgende.

belangrijke rol spelen in de toelatingsprocedure en omdat de verblijfstitel uiteindelijk altijd wordt verstrekt aan de betrokken onderdaan van een derde land zelf, die zich daarvoor persoonlijk zal moeten melden bij de bevoegde instantie. De lidstaten moeten de verblijfstitel binnen dertig dagen na de indiening van het verzoek verstrekken. Deze termijn is korter dan de termijn in de andere richtlijnen, enerzijds omdat de toelatingsprocedure zeer kort moet zijn om onderzoekers niet af te schrikken, en anderzijds omdat de controle die de lidstaten moeten verrichten veel eenvoudiger is als gevolg van de samenwerking met de onderzoeksinstellingen, die al in een eerder stadium begint.

Om in derde landen bekendheid te geven aan de onderzoeksmogelijkheden in Europa, worden de lidstaten tenslotte verzocht extra inspanningen te doen op het gebied van de transparantie, zodat de informatie over de specifieke toelatingsprocedure in derde landen ook toegankelijk is. Deze taak van de lidstaten wordt vergemakkelijkt door de website over de mobiliteit van onderzoekers[27] die de Commissie op 10 juli 2003 in samenwerking met de lidstaten en de derde landen die betrokken zijn bij de Europese onderzoekruimte heeft opgezet.

2. KEUZE VAN DE RECHTSGROND VAN HET VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN

2.1. De rechtsgrond van dit voorstel voor een richtlijn is bepaald door het doel van het voorstel: het regelen van de voorwaarden en procedures voor toegang tot en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor onderdanen van derde landen met het oog op het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Het gaat dus niet om de voorwaarden voor de toelating tot onderzoeksinstellingen. Die worden door de lidstaten en in veel gevallen door de betrokken instellingen zelf bepaald. Overeenkomstig de wijzigingen die in het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap zijn aangebracht bij het Verdrag van Amsterdam, dat op 1 mei 1999 in werking is getreden, is gekozen voor artikel 63, punt 3, onder a) en punt 4) van het EG-Verdrag als rechtsgrond.

2.2. Daarom moet dit voorstel worden goedgekeurd volgens de in artikel 67 van het EG-Verdrag bedoelde procedure: de Raad beslist met eenparigheid van stemmen na raadpleging van het Europees Parlement. Omdat dit voorstel voor een richtlijn is gebaseerd op titel IV van het Verdrag, neemt Denemarken, overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de positie van Denemarken, niet deel aan de goedkeuring ervan, en is de richtlijn niet bindend voor, noch van toepassing in Denemarken. Krachtens de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland is de richtlijn evenmin van toepassing in deze twee lidstaten, tenzij zij anders besluiten overeenkomstig de bepalingen van dat protocol.

3. SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

3.1. De Europese Gemeenschap beschikt voor titel IV van het EG-Verdrag "Visa, asiel, immigratie en andere beleidsterreinen die verband houden met het vrije verkeer van

---

[27] http://europa.eu.int/eracareers/index_en.cfmhttp://europa.eu.int/eracareers/index_en.cfm

personen" niet over exclusieve bevoegdheden. Zij kan dus, overeenkomstig het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel, alleen optreden indien en voor zover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, waarbij het optreden van de Gemeenschap niet verder mag gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van het Verdrag te verwezenlijken

3.2. Het voorstel voor een richtlijn beantwoordt aan deze drie criteria. De Europese Raad heeft zich ten doel gesteld de toegang en het verblijf van onderzoekers uit derde landen te vergemakkelijken. Zoals in punt 2.1. werd opgemerkt, hebben echter slechts negen lidstaten maatregelen genomen om de toelating van onderzoekers te vergemakkelijken, terwijl niet meer dan twee lidstaten een specifieke toelatingsprocedure hebben ingevoerd. De maatregelen van deze negen lidstaten lopen nogal uiteen, waardoor de komst van onderzoekers uit derde landen naar de Unie en hun mobiliteit binnen de Unie wordt belemmerd. Harmonisatie is dus geboden. Deze harmonisatie moet bovendien snel tot stand worden gebracht om binnen de gestelde termijn de doelstelling van de Europese Raad om 3% van het BBP in onderzoek te investeren, te verwezenlijken. Op basis van de huidige stand van zaken kan redelijkerwijze worden aangenomen dat de maatregelen van de lidstaten niet tijdig tot voldoende harmonisatie van de regels voor de toelating van onderzoekers tot de Europese Gemeenschap zullen leiden.

3.3. De Commissie is echter van mening dat de lidstaten, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, de vrijheid moeten houden om een aantal punten met betrekking tot onderzoekers uit derde landen naar eigen inzicht te regelen. De richtlijn bepaalt bijvoorbeeld niet over welke financiële middelen onderzoekers moeten beschikken om te worden toegelaten; de lidstaten zijn alleen verplicht om het minimumbedrag aan financiële middelen waarover de onderzoekers maandelijks moeten beschikken, openbaar te maken. De lidstaten kunnen zelf beslissen of de geldigheidsduur van de verblijfstitel beperkt wordt tot een jaar of wordt afgestemd op de looptijd van het onderzoeksproject. De lidstaten bepalen wie de verblijfstitel moet aanvragen: de onderzoeksinstelling of de onderzoeker uit een derde land. Tenslotte kunnen zij zelf bepalen welke gevolgen zij verbinden aan het uitblijven van een besluit binnen de termijn van dertig dagen die is voorgeschreven voor de behandeling van verzoeken om toelating. Overigens behouden de lidstaten het recht om gunstiger bepalingen vast te stellen en met name om de specifieke procedure voor onderzoekers ook te gebruiken voor de toelating van onderdanen van derde landen die les komen geven aan een instelling voor hoger onderwijs. Het voorstel verwijst naar de voorschriften of de gebruiken van de betrokken lidstaat als het gaat om de definitie van de begrippen waarmee onderzoeksinstellingen en instellingen voor hoger onderwijs worden aangeduid.

3.4. Omdat het hoofddoel erin bestaat ertoe bij te dragen van de Europese Unie de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te maken, spreekt het vanzelf dat er op communautair niveau moet worden opgetreden.

3.5. Op grond van het evenredigheidsbeginsel stelt de Commissie een richtlijn en een aanbeveling voor. De richtlijn is juridisch bindend ten aanzien van de hoofdlijnen en biedt daardoor een oplossing voor het hierboven gesignaleerde probleem van de uiteenlopende maatregelen. De lidstaten kunnen echter zelf kiezen met welke middelen de richtlijn in de nationale situatie het best kan worden omgezet in het nationale recht.

Toelichting per artikel

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit voorstel heeft betrekking op een specifieke procedure voor de toegang en het verblijf van onderdanen van derde landen die gedurende meer dan drie maanden een onderzoeksproject uitvoeren in de Europese Gemeenschap. Deze procedure is alleen van toepassing indien er sprake is van een gastovereenkomst in de zin van artikel 5 met een onderzoeksinstelling die overeenkomstig artikel 4 is erkend.

Artikel 2

In dit artikel worden, voor zover nodig, de in het voorstel voor een richtlijn gebruikte begrippen gedefinieerd. Deze definities zijn gebaseerd op de definities die al in andere bestaande communautaire rechtsinstrumenten worden gebruikt.

(a) "Onderdanen van derde landen": personen die niet de nationaliteit van een van de lidstaten van de Europese Unie hebben, alsmede staatlozen in de zin van het Verdrag van New York van 28 september 1954.

(b) "Onderzoeker": een onderdaan van een derde land die in het kader van de in dit voorstel beschreven procedure wordt toegelaten om onderzoek te verrichten, zonder dat de betrokkene noodzakelijkerwijs een onderzoeker hoeft te zijn. De betrokkene moet ten minste in het bezit zijn van een universitair diploma van de tweede cyclus (masters) in de zin van het Bolognaproces betreffende een Europese hogeronderwijsruimte. Er geldt geen algemene vereiste dat het diploma als gelijkwaardig moet zijn erkend, maar in bepaalde gevallen moet wel aan deze voorwaarde worden voldaan (bijvoorbeeld in het geval van een arts die in het kader van een onderzoeksproject patiënten behandelt). De kwalificaties van de onderdaan van een derde land worden in beginsel beoordeeld door de onderzoeksinstelling waar de onderzoeker te gast is.

(c) "Onderzoek": deze definitie komt van het Frascati-handboek[28] dat de OESO gebruikt voor onderzoeken naar onderzoek en experimentele ontwikkeling. In de zin van deze richtlijn vallen niet alleen fundamenteel en toegepast onderzoek, maar ook experimentele ontwikkeling onder de definitie[29]. Zij moet als leidraad dienen wanneer de lidstaten moeten bepalen of een instelling die om erkenning vraagt, zich daadwerkelijk bezighoudt met onderzoek. Uiteraard geeft deze definitie de bevoegde instantie een zekere beoordelingsvrijheid. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de uitleg en de voorbeelden in het Frascati-handboek. Deze definitie kan voor de lidstaten ook als richtsnoer dienen wanneer zij willen nagaan of het bij een onderzoeksproject waarvoor een erkende onderzoeksinstelling een gastovereenkomst heeft gesloten, ook werkelijk om onderzoekswerkzaamheden gaat.

---

28 Editie van 2002.

29 Het gaat om stelselmatige werkzaamheden op basis van bestaande kennis die is verkregen uit onderzoek en/of praktijkervaring, teneinde van nieuwe materialen, producten of instrumenten te vervaardigen, nieuwe procédés, systemen of diensten te ontwikkelen of de reeds bestaande in sterke mate te verbeteren (Frascati-handboek).

(d) "Onderzoeksinstelling": het begrip "instelling" wordt in de ruimste zin van het woord gebruikt en heeft zowel betrekking op de openbare als op de particuliere sector. Het kan om een universiteit gaan, of om een stichting, een onderzoekscentrum, een laboratorium, een onderneming, een internationale organisatie of een niet-gouvernementele organisatie. Waar het om gaat, is dat de instelling zich bezig houdt met onderzoek en dat zij is erkend door de lidstaat waar zij is gevestigd.

(e) "Verblijfstitel": deze definitie verwijst naar de bestaande regelgeving op Europees niveau.

Artikel 3

1. De Commissie heeft niet de bedoeling om met dit voorstel voor een richtlijn afbreuk te doen aan andere internationale instrumenten die de toegang van onderzoekers regelen en die gunstigere voorwaarden voor onderdanen van derde landen behelzen.

2. Krachtens deze bepaling kunnen de lidstaten gunstiger bepalingen in hun nationale recht invoeren of handhaven, mits deze verenigbaar zijn met deze richtlijn. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om bepaalde rechten waarbij ten aanzien van de onderdanen van derde landen waarop deze richtlijn betrekking heeft, geen onderscheid naar nationaliteit wordt gemaakt. Bovendien kan de specifieke procedure die bij deze richtlijn wordt ingevoerd voor onderzoekers, ook worden toegepast op onderdanen van derde landen die verzoeken te worden toegelaten om les te geven aan een instelling voor hoger onderwijs, zodat de lidstaten die dat wensen ook voor onderwijsgevenden gebruik kunnen maken van het systeem voor onderzoekers.

3. Door dit lid worden bepaalde categorieën personen van de werkingssfeer van deze richtlijn uitgesloten.

a) Het feit dat asielzoekers, personen die subsidiaire bescherming zoeken en personen die tijdelijke bescherming genieten niet onder de richtlijn vallen, zegt niets over hun toegang tot de arbeidsmarkt, en dus tot onderzoeksbanen, die wordt geregeld bij de desbetreffende (voorstellen voor) richtlijnen, maar betekent alleen dat zij niet op grond van deze richtlijn een verzoek kunnen indienen om van status te veranderen. Dat is alleen mogelijk op grond van bepalingen van het nationale recht die gunstiger zijn;

b) Deze bepaling sluit promovendi uit die als student onderzoek verrichten in verband met hun dissertatie en die vallen onder het voorstel voor een richtlijn betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk[30]. Daarmee is het risico op misbruik van de richtlijn in de vorm van het toelaten van studenten weggenomen. Promovendi vallen echter wel onder de richtlijn wanneer zij als onderzoeker een andere status hebben dan die van student, bijvoorbeeld wanneer zij hun dissertatie schrijven in het kader van een arbeidsovereenkomst.

[30] COM(2002)548 (PB C 45 van 25 februari 2003, blz. 18).

c) Volgens deze klassieke bepaling geldt de richtlijn niet voor onderdanen van derde landen tegen wie een uitzettingsprocedure loopt, ook niet wanneer die nog niet ten uitvoer is gelegd.

d) Onderzoekers die door hun onderzoeksinstelling worden gedetacheerd bij een onderzoeksinstelling in een andere lidstaat vallen niet onder deze richtlijn maar onder de specifieke regels voor detachering.

Hoofdstuk II

Onderzoeksinstellingen

Artikel 4

In dit artikel worden de verschillende stappen van de erkenningsprocedure voor onderzoeksinstellingen beschreven.

1. Het eerste lid bepaalt dat alleen erkende onderzoekscentra onder de richtlijn kunnen vallen. De gekozen formulering laat de lidstaten geheel vrij om in hun nationale wetgeving volgens een procedure naar keuze vast te leggen welke nationale instantie bevoegd is om onderzoeksinstellingen te erkennen.

2. Dit lid bepaalt dat onderzoeksinstellingen verplicht zijn de bevoegde instantie de nodige gegevens te verstrekken om te bepalen tot welke categorie zijn behoren. Deze gegevens hebben betrekking op dat deel van hun activiteiten dat overeenkomstig hun opdracht (publiekrechtelijke instelling) of hun maatschappelijk doel (privaatrechtelijke instelling) te maken heeft met onderzoek.

3. In deze richtlijn worden drie categorieën onderzoeksinstellingen onderscheiden. De erkenningsprocedure hangt af van het aandeel dat onderzoek heeft in de activiteiten van de instelling volgens de oprichtingsbepalingen. De eerste categorie, waarop dit lid betrekking heeft, omvat openbare en particuliere instellingen die hoofdzakelijk met onderzoek bezig zijn en die voor onbepaalde tijd worden erkend. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om grote openbare instellingen en om onderzoeksstichtingen. Instellingen voor hoger onderwijs, zoals universiteiten, behoren ook tot deze categorie, hoewel zij een gemengde functie hebben, die zowel onderzoek als onderwijs omvat.

4. De tweede categorie bestaat uit openbare instellingen die zich met onderzoek bezighouden als aanvulling op hun hoofdtaak. Ook deze worden voor onbepaalde tijd erkend.

5. Voor deze categorie is de erkenning beperkt tot vijf jaar, zodat de lidstaten regelmatig kunnen controleren of deze instellingen zich inderdaad bezighouden met onderzoeksactiviteiten.

6. Als tegenprestatie voor de voorrechten die aan de onderzoeksinstelling worden toegekend in het kader van de toelatingsprocedure, moet de instelling de aansprakelijkheid voor de verblijfs-, ziekte- en terugreiskosten die kunnen voortvloeien uit het verblijf van de onderzoeker op het grondgebied van de lidstaat, op zich nemen. Deze aansprakelijkheid houdt op te bestaan wanneer de onderzoeker

de Europese Unie verlaat[31] of wanneer een andere onderzoeksinstelling deze aansprakelijkheid overneemt in het kader van een nieuwe gastovereenkomst. De aansprakelijkheid geldt tot maximaal een jaar na de datum waarop de gastovereenkomst afloopt of na de datum waarop de onderzoeksinstelling de lidstaat overeenkomstig artikel 5, lid 4, heeft laten weten dat de gastovereenkomst niet kan worden uitgevoerd, dit alles zolang de onderzoeker de Europese Unie niet heeft verlaten. Na die termijn ligt het voor de hand dat de lidstaten, die verantwoordelijk zijn voor de daadwerkelijke terugkeer van onderdanen van derde landen, zelf de kosten dragen die het gevolg zijn van het voortduren van het illegale verblijf van deze personen.

7. Er wordt een informatieplicht ingevoerd zodat de met de erkenning belaste instanties kunnen controleren of het onderzoeksproject is uitgevoerd. Daarbij moet worden aangetoond dat de onderzoekswerkzaamheden daadwerkelijk zijn verricht, zonder dat de onderzoeksresultaten, die vertrouwelijk kunnen zijn, hoeven te worden bekendgemaakt. Deze informatie moet binnen twee maanden na het aflopen van de gastovereenkomst worden verstrekt en dient met name om gevallen aan het licht te brengen waarin de erkenning van de onderzoeksinstelling op basis van lid 9 moet worden ingetrokken.

8. Om de informatie beter toegankelijk te maken en dus het gebruik van deze richtlijn te bevorderen, publiceren de lidstaten jaarlijks een lijst van erkende onderzoeksinstellingen. Op deze lijsten wordt onderscheid gemaakt tussen de drie categorieën onderzoeksinstellingen en worden de wijzigingen verwerkt die in het afgelopen jaar zijn opgetreden. De richtlijn laat de lidstaten vrij om te bepalen hoe zij deze bepaling ten uitvoer leggen.

9. Dit lid beschrijft in welke gevallen de lidstaten kunnen besluiten de erkenning niet te verlengen of in te trekken. Buiten deze gevallen om is zo'n besluit niet mogelijk, maar dat wil niet zeggen dat al deze gevallen automatisch tot niet-verlenging of intrekking leiden: de lidstaten houden een bepaalde handelingsvrijheid. Niet-verlenging of intrekking is mogelijk wanneer de onderzoeksinstelling niet of niet meer voldoet aan de in de leden 2 tot 7 gestelde voorwaarden, wanneer de onderzoeker zelf niet of niet meer voldoet aan de voorwaarden die in de artikelen 5 en 6 worden gesteld en tenslotte wanneer blijkt dat een onderzoeker voor andere doeleinden dan voor onderzoek in de Unie verblijft en de lidstaten op grond van artikel 8, lid 1, de verblijfstitel van de onderzoeker hebben ingetrokken of niet hebben verlengd. Gezien de ernst van de situatie in de twee laatstgenoemde gevallen, kan pas vijf jaar na het besluit tot intrekking of niet-verlenging van de erkenning opnieuw erkenning worden verleend.

Artikel 5

1. Hoeksteen van de specifieke toelatingsprocedure voor onderzoekers is de "gastovereenkomst". Dit is het rechtsinstrument van contractuele aard waarmee de onderzoeker zich ertoe verbindt het onderzoeksproject uit te voeren en de onderzoeksinstelling zich ertoe verplicht de onderzoeker voor dat doel te ontvangen.

---

[31] Als bewijs van vertrek geldt bijvoorbeeld de persoonlijke aanwezigheid van de onderdaan van een derde land bij de diplomatieke of consulaire post van de lidstaat in het land van herkomst, een instapkaart, een kopie van het paspoort van de onderzoeker met het uitreisstempel, enz.

In de overeenkomst worden uiteraard alle gegevens over het onderzoeksproject opgenomen. De overeenkomst regelt niet de status van de onderzoeker. De overeenkomst wordt gesloten onder voorbehoud van de afgifte van de verblijfstitel door de bevoegde immigratie-instantie. Zolang wordt voldaan aan de in lid 2 geformuleerde voorwaarden kan een gastovereenkomst tussen onderzoeker en onderzoeksinstelling herhaaldelijk worden verlengd, of kan de onderzoeker een gastovereenkomst met andere onderzoeksinstellingen sluiten.

2. Een onderzoeksinstelling kan pas een gastovereenkomst sluiten als aan drie voorwaarden is voldaan:

a) de bevoegde afdeling van de onderzoeksinstelling moet het onderzoeksproject hebben goedgekeurd. Het onderzoeksproject wordt uiteengezet in een document dat de verschillende aspecten van het project beschrijft, zoals

- de werkzaamheden die de betrokkene voornemens is te verrichten;
- de duur van de werkzaamheden en de manier waarop deze worden gefinancierd. Daarbij moet zowel worden aangegeven welke middelen nodig zijn om het onderzoek te verrichten (laboratoriumkosten, materiaal, enz.) als hoeveel de vergoeding bedraagt die de onderzoeker ontvangt. Indien met de onderzoeker een arbeidsovereenkomst wordt gesloten, moet het salaris worden vermeld, zodat dit kan worden gecontroleerd.
- de kwalificaties van de onderzoeker voor het onderzoeksproject in kwestie (vereiste diploma, beroepservaring, enz.).

Deze punten moeten voldoende uitvoerig worden beschreven om te kunnen worden beoordeeld door de bevoegde afdeling van de onderzoeksinstelling en, in uitzonderlijke gevallen, door de bevoegde immigratie-instantie van de lidstaat.

b) er moet zijn nagegaan of de onderzoeker over voldoende middelen zal beschikken om in zijn behoeften te voorzien (huisvesting, voeding, enz.) en zijn reiskosten te betalen en dus niet ten laste van de lidstaat zal komen. Om de onderzoeksinstellingen behulpzaam te zijn bij het beoordelen van deze delicate vraag en het vertrouwen te wekken dat nodig is voor de samenwerking met de bevoegde immigratie-instanties, gebeurt deze controle op basis van een minimumbedrag aan maandelijkse middelen dat door de lidstaten wordt vastgesteld. In de richtlijn wordt geen minimumbedrag voorgesteld, elke lidstaat moet zelf bepalen over welk bedrag een onderdaan van een derde land normaliter maandelijks minimaal moet kunnen beschikken om op zijn grondgebied te kunnen verblijven.

c) deze voorwaarde is een basisvoorwaarde voor de toelating en het verkeer van personen in de Europese Unie.

3. Met deze verklaring wordt gestalte gegeven aan de verplichting van de onderzoeksinstelling om tegenover de betrokken lidstaat de financiële aansprakelijkheid op zich te nemen om een onderzoeker in het kader van een gastovereenkomst te kunnen ontvangen.

4. De gastovereenkomst wordt automatisch beëindigd wanneer de rechtsbetrekking tussen de onderzoeker en de onderzoeksinstelling wordt beëindigd, bijvoorbeeld bij

ontslag van een onderzoeker die een arbeidsovereenkomst heeft met de onderzoeksinstelling. Overigens moeten de onderzoeksinstellingen de lidstaten onmiddellijk op de hoogte stellen van gebeurtenissen die tot gevolg hebben dat de gastovereenkomst niet kan worden uitgevoerd. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om het wegvallen van de financiering van het onderzoek, om een ernstig ongeval van de onderzoeker dat hem belet de geplande werkzaamheden te verrichten, of om een onderzoeker die de geplande werkzaamheden niet uitvoert. Deze bepaling heeft ten doel de lidstaten in staat te stellen snel de nodige maatregelen te treffen, met name om de verblijfstitel die aan de betrokkene is verstrekt, in te trekken.

Hoofdstuk III

Voorwaarden voor toegang en verblijf van onderzoekers

Artikel 6

Nadat de gastovereenkomst is gesloten, wordt de verblijfstitel aangevraagd bij de bevoegde instantie van de lidstaat. Deze instantie verstrekt de verblijfstitel als aan de vier gestelde voorwaarden is voldaan:

a) volgens een gebruikelijke bepaling moet de onderdaan van een derde land beschikken over een geldig paspoort of daarmee vergelijkbare reisdocumenten;

b) de in artikel 5 beschreven gastovereenkomst moet zijn gesloten. De controle kan betrekking hebben op verschillende aspecten: hoedanigheid van de ondertekenaars, diploma van de onderzoeker, toereikendheid van de financiering en van de bestaansmiddelen van de onderzoeker, salaris van de onderzoeker indien deze als werknemer is aangesteld, enz.;

c) de onderzoeksinstelling moet de in artikel 5, lid 3 bedoelde financiële aansprakelijkheidsverklaring hebben afgegeven;

d) deze controle heeft niet alleen betrekking op de onderdaan van een derde land zelf, maar ook op het doel van het onderzoek, dat volgens de lidstaat onverenigbaar zou kunnen zijn met de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Artikel 7

Deze bepaling is soepel geformuleerd, zodat de geldigheidsduur van de verblijfstitel kan worden aangepast aan de duur van de onderzoekswerkzaamheden, die kan variëren. Het uitgangspunt is dat deze verblijfstitel wordt verstrekt voor een jaar, tenzij het beoogde onderzoek korter duurt. In dat geval wordt een verblijfstitel verstrekt voor de duur van het onderzoek. De regel dat de geldigheidsduur in de regel minimaal een jaar bedraagt, is bedoeld om de administratieve procedures niet te omslachtig te maken. Het voorstel biedt lidstaten die dat wensen, ook de mogelijkheid om verblijfstitels voor onderzoekers af te geven die langer dan een jaar geldig zijn en de hele looptijd van het onderzoek bestrijken. Het is de bedoeling dat de verblijfstitels jaarlijks worden verlengd zolang aan de voorwaarden voor afgifte wordt voldaan. De verblijfstitel wordt ook verlengd wanneer de onderzoeker een nieuwe gastovereenkomst met dezelfde of met een andere door de lidstaat erkende onderzoeksinstelling sluit, zolang aan de voorwaarden wordt voldaan.

Artikel 8

Dit artikel bepaalt in welke gevallen verblijfstitels voor onderzoekers kunnen worden geweigerd of ingetrokken. Punt a) van het eerste lid heeft betrekking op situaties waarin de houder niet of niet langer voldoet aan de voorwaarden voor toegang tot en verblijf op het grondgebied van de lidstaten. Daaronder kunnen ook gevallen zijn van onderzoeksinstellingen die een gastovereenkomst sluiten voor werkzaamheden die niet als onderzoek kunnen worden beschouwd in de zin van artikel 2, onder c). Punt b) heeft met name betrekking op gevallen van misbruik van de specifieke procedure voor onderzoekers door personen die zich niet bezighouden met de geplande onderzoeksactiviteiten, maar bijvoorbeeld als hoofdbezigheid andere, bezoldigde economische activiteiten ontplooien. Het tweede lid gaat over de voorbehouden op het gebied van de openbare orde, de openbare veiligheid en de volksgezondheid. Deze beslissingen moeten per geval worden genomen, op basis van de persoonlijke omstandigheden van de betrokkene en rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel. Bovendien mag iemand niet worden gestraft omdat hij een ziekte heeft opgelopen na zijn aankomst op het grondgebied van de lidstaten.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt dat fraude wordt bestraft met intrekking van de verblijfstitel die op grond van deze richtlijn is verstrekt.

Hoofdstuk IV

Rechten van onderzoekers

Artikel 10

Een positief antwoord op het verzoek om toelating betekent dat de onderzoeker toestemming krijgt om naar de betrokken lidstaat te komen en daar te verblijven om het onderzoeksproject waarvoor hij wordt toegelaten, uit te voeren. De richtlijn heeft geen betrekking op de status van de onderzoeker (werknemer, zelfstandige, beurshouder, enz.), maar stelt hem in staat de onderzoekswerkzaamheden volgens de voorwaarden te verrichten (afhankelijk van het geval met bezoldiging in het kader van een arbeidsovereenkomst, een beurs, enz.) zonder nog een werkvergunning te hoeven aanvragen, terwijl dat anders wel nodig zou zijn. De onderzoeker mag ook incidenteel bezoldigde werkzaamheden verrichten die verband houden met zijn onderzoeksactiviteiten, zoals bijdragen aan een wetenschappelijke publicatie, lid zijn van een jury bij een examen, een deskundigenonderzoek verrichten of advies geven. De richtlijn laat de keuze van de procedure voor de afgifte van de verblijfstitel aan de lidstaten (rechtstreeks in het land van herkomst of nadat het verzoek is ingediend bij aankomst in de betrokken lidstaat), maar bepaalt wel dat de visumplicht geen belemmering mag vormen voor de toegang van de onderdaan van een derde land.

Artikel 11

Omdat de aanwezigheid van de onderzoeker voor de lidstaat van verblijf een waardevolle verrijking van kennis en intellectueel vermogen betekent en omdat het in de lidstaten gebruikelijk is, bepaalt de richtlijn dat onderzoekers les mogen geven aan een instelling voor hoger onderwijs. Deze lessen kunnen betrekking hebben op eerdere werkzaamheden van de onderzoeker, of op het lopende onderzoek. Omdat de onderzoekers echter in de eerste plaats voor onderzoeksdoeleinden in de Unie verblijven, geldt voor het aantal onderwijsuren een jaarlijks maximum, zodat deze activiteit niet de hoofdbezigheid wordt. Met het oog op de

flexibiliteit is dit maximum niet in de richtlijn bepaald. Elke lidstaat neemt hierover zijn eigen beslissing.

Artikel 12

Houders van een verblijfstitel voor onderzoekers hebben recht op dezelfde behandeling als nationale onderdanen ten aanzien van bepaalde rechten (erkenning van diploma's, socialezekerheidsvoorzieningen, fiscale voordelen, toegang tot goederen en diensten). Dat geldt niet voor de sociale bijstand, omdat onderzoekers overeenkomstig artikel 5, lid 2, onder b), en artikel 6, onder c), worden verondersteld over voldoende middelen te beschikken en niet ten laste te komen van de lidstaat van verblijf. De bepaling betreffende de bezoldigings- en ontslagvoorwaarden is alleen van toepassing op onderzoekers die als werknemer zijn aangesteld. In die gevallen moet sociale dumping worden voorkomen door onderzoekers een salaris te geven dat vergelijkbaar is met dat van nationale onderdanen in een vergelijkbare situatie.

Artikel 13

Dit artikel beantwoordt aan de toenemende mobiliteitsbehoefte van onderzoekers in de Europese onderzoekruimte. Het spreekt vanzelf dat het met het oog op het internationale concurrentievermogen van wezenlijk belang is dat het werk van onderzoekers niet stil komt te liggen of zelfs maar wordt vertraagd omdat zij zich in verband met het onderzoek naar een andere lidstaat moeten begeven.

Daarom bepaalt dit artikel dat houders van een verblijfstitel die is afgegeven op grond van deze richtlijn zich gedurende de geldigheidsduur van deze verblijfstitel op vertoon van een geldig paspoort of reisdocument in een tweede lidstaat mogen verplaatsen om daar hun onderzoeksactiviteiten voort te zetten, mits dit geen bedreiging vormt voor de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Hoofdstuk V

Procedure en doorzichtigheid

Artikel 14

Door de onderzoeksinstellingen die onderzoekers ontvangen, toe te staan het verzoek om toelating namens de onderzoeker in te dienen, kan de procedure voor de afgifte van verblijfstitels worden versneld. In de richtlijn wordt het aan de lidstaten overgelaten te bepalen door wie het verzoek moet worden ingediend: per geval naar keuze door de onderzoeksinstelling of de onderzoeker, of door één van beide indien de lidstaat zich beperkt tot één mogelijkheid.

Het verzoek om toelating moet in beginsel door de onderzoeker worden ingediend in het derde land waar zijn vaste verblijfplaats is, via de diplomatieke of consulaire diensten van de lidstaat op het grondgebied waarvan hij onderzoek wil verrichten. Teneinde de toelatingsprocedure te vereenvoudigen en te voorkomen dat onderzoekers verplicht zouden kunnen worden naar hun land van herkomst terug te keren om een verzoek in te dienen, wordt in het voorstel toegestaan een verzoek ter plaatse in te dienen wanneer een onderdaan van een derde land zich reeds op het grondgebied van de Gemeenschap bevindt, mits hij er legaal verblijft bij de indiening van zijn verzoek. Dit zal zich met name voordoen wanneer een

onderzoeker een gastovereenkomst wenst te verlengen of een nieuwe wil sluiten om zijn onderzoek voort te zetten.

Uit flexibiliteitsoverwegingen en om niet elke regularisering door de lidstaat onmogelijk te maken, wordt in deze richtlijn de lidstaten de mogelijkheid geboden om aanvragen voor verblijfstitels die worden ingediend door personen die niet aan de voorwaarden van deze bepaling voldoen, toch in behandeling te nemen.

Artikel 15

In de drie leden, die zijn gebaseerd op bepalingen van andere, reeds goedgekeurde richtlijnen inzake immigratie[32], worden de procedureregels vastgesteld die van toepassing zijn op de behandeling van een verzoek om toelating of tot verlenging van een verblijfstitel.

Het antwoord moet schriftelijk worden medegedeeld volgens het nationale recht van de lidstaten. De lidstaten moeten tevens bepalen wat er gebeurt wanneer hun overheidsdiensten niet antwoorden. Daar snelheid een van de cruciale elementen is voor het succes van de specifieke toelatingsprocedure, is de termijn waarbinnen de lidstaten een aanvraag voor een verblijfstitel moeten beantwoorden, vastgesteld op dertig dagen. Het is evenwel mogelijk deze termijn te verlengen in uitzonderlijk gecompliceerde gevallen.

In het tweede lid is bepaald dat besluiten tot afwijzing van de aanvraag of tot niet-verlenging, wijziging of intrekking van de verblijfstitel moeten worden gemotiveerd en dat moet worden aangegeven over welke mogelijkheden tot administratief of gerechtelijke beroep de betrokkene beschikt. Er moet ook worden vermeld binnen welke termijn die beroepen moeten worden ingesteld.

In het derde lid is bepaald dat de betrokkenen het recht moeten hebben zich tot de rechter te wenden om beroep aan te tekenen tegen een beslissing om een aanvraag af te wijzen of een verblijfstitel niet te verlengen, dan wel te wijzigen of in te trekken.

Artikel 16

In deze bepaling is vastgesteld dat de hoogte van de rechten door de afzonderlijke lidstaten wordt bepaald, waarbij dit bedrag niet hoger mag zijn dan de werkelijke kosten die door de overheid worden gemaakt bij de behandeling van een verzoek.

Artikel 17

Daar de doelstelling van deze richtlijn het aantrekken van onderzoekers naar de Europese Unie is, is het bijzonder belangrijk dat informatie over hun toelatingsmogelijkheden gemakkelijk toegankelijk is vanuit derde landen. Daarom bevat de richtlijn een specifieke bepaling over de doorzichtigheid. Hiermee wordt beoogd de wereldwijde verspreiding van informatie over de in deze richtlijn en de nationale omzettingsmaatregelen geopende mogelijkheden te bevorderen. Deze informatie, die regelmatig moet worden bijgewerkt, heeft zowel betrekking op de voorwaarden en procedures voor toegang tot en verblijf op het grondgebied van de lidstaten met het oog op het uitvoeren van een onderzoeksproject (met name door bekendmaking van het minimumbedrag aan maandelijkse financiële middelen dat

---

[32] Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging (PB L 251 van 3.10.2003, blz. 12) en de op 25 november 2003 door de Raad goedgekeurde richtlijn betreffende de status van langdurig ingezeten onderdanen van derde landen.

in de afzonderlijke lidstaten wordt gevraagd overeenkomstig artikel 5, lid 2, onder b)), als op de krachtens deze richtlijn erkende onderzoeksinstellingen. De lidstaten hoeven deze informatie niet noodzakelijkerwijs zelf te verspreiden, maar kunnen dit bijvoorbeeld overlaten aan de onderzoeksinstellingen, mits zij erop toezien dat de informatie toegankelijk is via internet. De tenuitvoerlegging van deze bepaling zal aanzienlijk worden vergemakkelijkt door de voorlichtingsmaatregelen die reeds op Europees niveau zijn genomen in het kader van de Europese onderzoekruimte, in het bijzonder de website over de mobiliteit van onderzoekers.

Artikel 18

Dit is een standaardbepaling in het Gemeenschapsrecht. De Commissie moet verslag uitbrengen aan de Raad en het Parlement over de toepassing van deze richtlijn door de lidstaten, met name om aan te geven welke wijzigingen of aanvullingen nodig zijn. Binnen drie jaar na het verstrijken van de in artikel 19 vastgestelde omzettingstermijn moet voor het eerst een verslag worden ingediend, en nadien met nog nader te bepalen tussenpozen.

Artikel 19

In dit artikel is de datum vastgesteld waarop de lidstaten de richtlijn in nationaal recht moeten hebben omgezet: uiterlijk 31 december 2006. De lidstaten dienen de Commissie met name onmiddellijk en stelselmatig op de hoogte te stellen van de wijzigingen van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die zij in verband met de omzetting hebben goedgekeurd en daarin te verwijzen naar de onderhavige richtlijn.

Artikel 20

Dit artikel stelt de datum van inwerkingtreding van de richtlijn afhankelijk van de bekendmaking ervan in het publicatieblad.

Artikel 21

Dit artikel bepaalt dat deze richtlijn is gericht tot de lidstaten, met uitzondering van Denemarken, overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de positie van Denemarken, en met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, tenzij deze laatste twee lidstaten overeenkomstig het hierboven genoemde protocol anders besluiten.

2004/0061 (CNS)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

betreffende een specifieke procedure voor de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 63, punt 3, onder a) en punt 4,

Gezien het voorstel van de Commissie[33],

Gezien het advies van het Europees Parlement[34],

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité[35],

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Om het Europese onderzoeksbeleid te versterken en meer structuur te geven, achtte de Commissie het in januari 2000[36] noodzakelijk de Europese onderzoeksruimte in te stellen als uitgangspunt voor de toekomstige maatregelen van de Gemeenschap op dit gebied.

(2) De Europese Raad van Lissabon heeft ingestemd met de Europese onderzoekruimte en de Gemeenschap ten doel gesteld vóór 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden.

(3) Door de mondialisering van de economie moeten onderzoekers mobieler worden. Het zesde kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie, ter bevordering van de totstandbrenging van de Europese onderzoeksruimte en van innovatie (2002-2006)[37] komt hieraan tegemoet door de communautaire programma's meer open te stellen voor onderzoekers uit derde landen.

(4) De Gemeenschap heeft naar schatting 700 000 onderzoekers nodig om de doelstelling van de Europese Raad van Barcelona om 3% van het BBP te investeren in onderzoek, te verwezenlijken. Deze doelstelling moet worden verwezenlijkt door middel van een aantal samenhangende maatregelen, zoals het aantrekkelijker maken van wetenschappelijke loopbanen voor jongeren, het vergroten van de opleidings- en mobiliteitsmogelijkheden in de onderzoeksector, het verbeteren van de loopbaanperspectieven voor onderzoekers in de Gemeenschap en het toegankelijker

---

33 PB C […] van […], blz. […].
34 PB C […] van […], blz. […].
35 PB C […] van […], blz. […].
36 COM(2000) 6 van 18.1.2000.
37 PB L 232 van 29.8.2002, blz. 1.

maken van de Gemeenschap voor onderdanen van derde landen die in aanmerking komen om te worden toegelaten met het oog op onderzoek.

(5) Met deze richtlijn wordt beoogd bij te dragen tot de verwezenlijking van deze doelstellingen door de toelating en de mobiliteit van onderdanen van derde landen voor een verblijf van meer dan drie maanden voor het verrichten van onderzoek te vergemakkelijken, zodat de Gemeenschap voor onderzoekers uit de hele wereld aantrekkelijker wordt en haar mogelijkheden als mondiaal centrum van onderzoek worden vergroot.

(6) De tenuitvoerlegging van deze richtlijn mag de braindrain uit opkomende economieën en ontwikkelingslanden niet aanwakkeren. Met het oog op de ontwikkeling van een totaalbeleid op het gebied van migratie dienen in het kader van het partnerschap met de landen van herkomst begeleidende maatregelen te worden genomen om zowel de integratie van onderzoekers in hun land van herkomst als de mobiliteit van onderzoekers te bevorderen.

(7) De toelating van onderzoekers moet worden vergemakkelijkt door middel van een toelatingsprocedure die los staat van de rechtsbetrekking tussen de onderzoeker en de onderzoeksinstelling waar deze te gast is, en waarin niet langer behalve een verblijfstitel ook een werkvergunning moet worden verstrekt, terwijl ook de gebruikelijke toelatingskanalen (voor werknemers, stagiairs, enz.) blijven bestaan, met name voor promovendi die de status van student hebben en moeten worden uitgesloten van de werkingssfeer van deze richtlijn omdat zij onder richtlijn ../../EG van de Raad betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk[38] vallen.

(8) De specifieke procedure voor onderzoekers is gebaseerd op de samenwerking tussen onderzoeksinstellingen en de bevoegde nationale immigratie-instanties. Om de toegang en het verblijf van onderzoekers uit derde landen gemakkelijker en sneller te laten verlopen, krijgen de onderzoeksinstellingen een sleutelrol in de toelatingsprocedure toebedeeld, echter zonder dat de bevoegdheden van de lidstaten op het gebied van het vreemdelingenbeleid worden aangetast.

(9) Door de lidstaten erkende onderzoeksinstellingen moeten met onderdanen van derde landen een gastovereenkomst kunnen sluiten voor het uitvoeren van een onderzoeksproject. Indien aan de voorwaarden voor toegang en verblijf is voldaan, verstrekken de lidstaten vervolgens op basis van deze gastovereenkomst een verblijfstitel.

(10) Tegenover de voorrechten die aan de onderzoeksinstelling worden verleend, staan bepaalde verantwoordelijkheden: zij moeten de aansprakelijkheid op zich nemen voor de verblijfs-, ziekte- en terugreiskosten van onderzoekers uit derde landen die tijdens hun verblijf anders ten laste zouden komen van de lidstaten of die illegaal in de Europese Unie verblijven nadat de gastovereenkomst is verstreken.

(11) Gezien de openheid die nodig is in verband met de veranderingen in de wereldeconomie en gezien de behoeften waarin moet worden voorzien om de 3%-

---

[38] PB C 46 van 25.2.2003, blz. 19.

doelstelling te verwezenlijken, is een ruime definitie nodig van de onderzoekers op wie de richtlijn kan worden toegepast, op basis van hun diploma en het uit te voeren onderzoeksproject.

(12) De mobiliteit van onderzoekers moet worden bevorderd, want daardoor kunnen de contacten en onderzoeksnetwerken wereldwijd verder worden uitgebouwd en ten volle worden benut.

(13) Omdat de inspanning die de Gemeenschap moet leveren om de doelstelling te verwezenlijken om 3% van het BBP te investeren in onderzoek, voor een belangrijk deel uit de particuliere sector moet komen, en in deze sector dus de komende jaren meer onderzoekers moeten worden aangetrokken, vallen zowel openbare als particuliere onderzoeksinstellingen onder de werkingssfeer van de richtlijn.

(14) Om de Gemeenschap aantrekkelijker te maken voor onderzoekers uit derde landen, moeten deze gedurende hun verblijf op bepaalde onderdelen van het sociaal-economisch leven recht hebben op dezelfde behandeling als de nationale onderdanen van de lidstaat waar zij verblijven, en moeten zij ook de mogelijkheid hebben om les te geven aan een instelling voor hoger onderwijs.

(15) Omdat de doelstellingen van het overwogen optreden, namelijk de invoering van een specifieke toelatingsprocedure en de definitie van de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen voor een verblijf van meer dan drie maanden met het oog op een onderzoeksproject in het kader van een gastovereenkomst met een onderzoeksinstelling, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, in het bijzonder niet als het gaat om de mobiliteit tussen de lidstaten, en deze derhalve beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap in overeenstemming met het in artikel 5 van het EG-Verdrag vastgelegde subsidiariteitsbeginsel maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel bedoelde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan hetgeen noodzakelijk is om deze doelstellingen te bereiken.

(16) De lidstaten dienen deze richtlijn toe te passen zonder onderscheid te maken naar met name geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid.

(17) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

(18) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het protocol betreffende de positie van Denemarken, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is gehecht, neemt Denemarken niet deel aan de aanneming van deze richtlijn. Deze richtlijn is bijgevolg niet bindend voor, noch van toepassing in Denemarken.

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Onderwerp

In deze richtlijn worden de voorwaarden vastgesteld voor de toelating van onderzoekers uit derde landen tot de lidstaten voor een periode van meer dan drie maanden om een onderzoeksproject uit te voeren in het kader van een gastovereenkomst met een onderzoeksinstelling.

Artikel 2

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

a) "onderdaan van een derde land": eenieder die geen burger van de Unie is in de zin van artikel 17, lid 1, van het Verdrag;

b) "onderzoeker": een onderdaan van een derde land die in het bezit is van een universitair diploma van de tweede cyclus en die is toegelaten tot een lidstaat van de Europese Unie om bij een onderzoeksinstelling een onderzoeksproject uit te voeren;

c) "onderzoek:" stelselmatig verricht creatief werk ter vergroting van het kennisbestand, waaronder de kennis van mens, cultuur en samenleving, alsmede de aanwending van dit kennisbestand voor nieuwe toepassingen;

d) "onderzoeksinstelling": elke openbare of particuliere instelling of onderneming die onderzoek verricht en die met het oog op de toepassing van deze richtlijn volgens de nationale voorschriften of gebruiken door de lidstaat is erkend;

e) "verblijfstitel": iedere vergunning met de vermelding "onderzoeker" die op grond van deze richtlijn door de autoriteiten van een lidstaat is verstrekt overeenkomstig artikel 1, lid 2, onder a), van Verordening (EG) nr. 1030/2002 van de Raad van 13 juni 2002 betreffende de invoering van een uniform model voor verblijfstitels voor onderdanen van derde landen[39].

[39] PB L 157 van 15.6.2002, blz. 1.

Artikel 3

Werkingssfeer

1. De bepalingen van deze richtlijn gelden voor onderdanen van derde landen, tenzij gunstiger bepalingen van toepassing zijn krachtens:

a) bilaterale of multilaterale overeenkomsten tussen de Gemeenschap of de Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en een of meer derde landen anderzijds;

b) bilaterale of multilaterale overeenkomsten tussen een of meer lidstaten en een of meer derde landen.

2. Deze richtlijn laat onverlet dat de lidstaten bepalingen kunnen invoeren of handhaven die gunstiger zijn voor de personen die onder de werkingssfeer van de richtlijn vallen. De lidstaten kunnen deze richtlijn toepassen op onderdanen van derde landen die verzoeken te worden toegelaten om les te geven aan een instelling voor hoger onderwijs in de zin van de nationale voorschriften of gebruiken van de lidstaten.

3. Deze richtlijn is niet van toepassing op:

a) onderdanen van derde landen die in een lidstaat verblijven als asielzoeker, in het kader van een subsidiaire vorm van bescherming of in het kader van een regeling voor tijdelijke bescherming;

b) onderdanen van derde landen die als student in de zin van Richtlijn …/…/EG *betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op studie, beroepsopleiding of vrijwilligerswerk*, in een lidstaat wensen te verblijven om onderzoek te verrichten met het oog op het behalen van een doctorstitel;

c) onderdanen van derde landen wier uitzetting op feitelijke of juridische gronden werd opgeschort;

d) gevallen waarin een onderzoeker door een onderzoeksinstelling wordt gedetacheerd bij een andere onderzoeksinstelling in een andere lidstaat.

Hoofdstuk II

Onderzoeksinstellingen

Artikel 4

Erkenning

1. Elke onderzoeksinstelling die een onderzoeker wenst te ontvangen in het kader van de toelatingsprocedure die bij deze richtlijn wordt ingevoerd, moet vooraf worden erkend door de lidstaat waarin zij is gevestigd.

2. De onderzoeksinstelling dient het verzoek om erkenning in bij de daartoe door de lidstaat aangewezen instantie, samen met de nodige gegevens betreffende de

wettelijke opdracht of het maatschappelijk doel en het bewijs dat zij zich met onderzoeksactiviteiten bezighoudt.

3. Openbare en particuliere instellingen die zich hoofdzakelijk met onderzoek bezighouden, alsmede instellingen voor hoger onderwijs in de zin van de nationale voorschriften of gebruiken, worden door de lidstaten voor onbepaalde tijd erkend.

4. Openbare instellingen die naast hun hoofdtaak aanvullend onderzoek verrichten, worden door de lidstaten voor onbepaalde tijd erkend.

5. Particuliere instellingen die naast hun maatschappelijk doel aanvullend onderzoek verrichten, worden door de lidstaten voor vijf jaar erkend. Deze erkenning kan worden vernieuwd.

6. Bij het indienen van het verzoek om erkenning verbindt de onderzoeksinstelling zich er jegens de lidstaat toe de aansprakelijkheid voor de verblijfs-, ziekte- en terugreiskosten van de onderzoekers die bij haar te gast zijn, op zich te nemen en deze onderzoekers de in artikel 5, lid 3, bedoelde verklaring te verstrekken. Zolang de onderzoeker de Europese Unie niet heeft verlaten, blijft de onderzoeksinstelling aansprakelijk tot een jaar na de datum waarop de in artikel 5 bedoelde gastovereenkomst afloopt of na de datum waarop de onderzoeksinstelling de lidstaat overeenkomstig artikel 5, lid 4, in kennis heeft gesteld van een gebeurtenis die de tenuitvoerlegging van de gastovereenkomst verhindert.

7. Uiterlijk twee maanden nadat een gastovereenkomst afloopt, bevestigen de erkende onderzoeksinstellingen bij de daartoe door de lidstaat aangewezen instantie dat de werkzaamheden in het kader van het onderzoeksproject waarvoor op grond van artikel 5 een gastovereenkomst werd gesloten, daadwerkelijk werden verricht.

8 De daartoe door de lidstaten aangewezen instanties stellen lijsten op van de verschillende categorieën onderzoeksinstellingen die ten behoeve van deze richtlijn zijn erkend. Deze lijsten worden jaarlijks bijgewerkt en gepubliceerd overeenkomstig de wettelijke voorschriften van de lidstaten.

9. De lidstaten kunnen weigeren de erkenning van een onderzoeksinstelling te verlengen of deze intrekken indien de instelling niet langer voldoet aan de in de leden 2 tot 7 gestelde voorwaarden of een onderzoeksovereenkomst heeft gesloten met een onderdaan van een derde land op wie zij artikel 8, lid 1, hebben toegepast. Indien de erkenning is ingetrokken of niet is verlengd op grond van de toepassing van artikel 8, lid 1, kan de betrokken onderzoeksinstelling niet eerder dan vijf jaar na de bekendmaking van de beslissing tot intrekking of niet-verlenging opnieuw erkenning aanvragen.

Artikel 5

Gastovereenkomst

1. Een onderzoeksinstelling die een onderzoeker wenst uit te nodigen, sluit met deze onderzoeker een gastovereenkomst waarin de onderzoeker zich ertoe verbindt het onderzoeksproject uit te voeren en de onderzoeksinstelling zich ertoe verplicht de

onderzoeker voor dat doel te ontvangen, onder voorbehoud van de afgifte van de verblijfstitel aan de onderzoeker.

2. Een onderzoeksinstelling kan alleen een gastovereenkomst sluiten indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a) het onderzoeksproject is goedgekeurd door de bevoegde afdelingen van de onderzoeksinstelling na controle van de volgende punten:

i) het doel en de duur van het onderzoek en de beschikbaarheid van de financiële middelen die nodig zijn om het te verrichten;

ii) de kwalificaties van de onderzoeker in het licht van het doel van het onderzoek. Deze moeten worden gestaafd met een gewaarmerkte kopie van het in artikel 2, onder b) bedoelde diploma;

b) de onderzoeker beschikt gedurende zijn verblijf maandelijks over voldoende middelen, uitgaande van het minimumbedrag dat daartoe door de lidstaat is vastgesteld, om in zijn behoeften te voorzien en de terugreis te betalen zonder een beroep te doen op het bijstandssysteem van de betrokken lidstaat;

c) de onderzoeker beschikt over een ziektekostenverzekering die alle risico's dekt die doorgaans ook voor de onderdanen van de betrokken lidstaat zijn gedekt;

3. Na de ondertekening van de gastovereenkomst verstrekt de onderzoeksinstelling de onderzoeker een aansprakelijkheidverklaring voor de kosten van verblijf, de ziektekosten en de kosten van de terugreis van de onderzoeker.

4. De gastovereenkomst wordt automatische beëindigd als de rechtsbetrekking tussen de onderzoeker en de onderzoeksinstelling wordt beëindigd. De onderzoeksinstelling stelt de daartoe door de lidstaat aangewezen instantie zo spoedig mogelijk in kennis van gebeurtenissen die de tenuitvoerlegging van de overeenkomst verhinderen.

Hoofdstuk III

Toelating van onderzoekers

Artikel 6

Toelatingsvoorwaarden

De lidstaten laten elke onderzoeker toe die:

a) een geldig paspoort of daarmee gelijkwaardige reisdocumenten overlegt;

b) een overeenkomstig artikel 5 gesloten gastovereenkomst met een onderzoeksinstelling overlegt, samen met bewijsstukken betreffende de financiering van het onderzoeksproject en een gewaarmerkte kopie van het in artikel 2, onder b) bedoelde diploma;

c) een aansprakelijkheidsverklaring van de onderzoeksinstelling in de zin van artikel 5, lid 3, overlegt;

d) niet wordt beschouwd als een bedreiging van de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Artikel 7

Geldigheidsduur van de verblijfstitel

De lidstaten verstrekken een verblijfstitel met een geldigheidsduur van tenminste een jaar, die jaarlijks wordt verlengd zolang aan de in de artikelen 5 en 6 gestelde voorwaarden wordt voldaan. Indien de onderzoekswerkzaamheden minder dan een jaar in beslag nemen, wordt een verblijfstitel verstrekt voor de duur van het onderzoek.

Artikel 8

Intrekking of niet-verlenging van de verblijfstitel

1. De lidstaten kunnen een verblijfstitel intrekken of weigeren te verlengen indien:

a) blijkt dat de houder ervan niet aan de in de artikelen 5 en 6 gestelde voorwaarden heeft voldaan of daaraan niet langer voldoet;

b) de houder ervan in de Europese Unie verblijft voor andere doeleinden dan waarvoor hij is toegelaten.

2. De lidstaten kunnen een verblijfstitel intrekken of weigeren te verlengen om redenen die verband houden met de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid. Indien zij daartoe besluiten, houden zij rekening met de ernst en de aard van de schending van de openbare orde of de openbare veiligheid door de betrokkene of met het gevaar dat deze persoon kan veroorzaken. Het ontstaan van ziekten of gebreken na afgifte van de verblijfstitel is geen grond voor het niet verlengen van de verblijfstitel, het intrekken van de verblijfstitel of het verwijderen van de betrokkene van het grondgebied door de bevoegde instantie van de betrokken lidstaat.

Artikel 9

Fraude

Verblijfstitels die op grond van deze richtlijn zijn afgegeven, worden door de lidstaten ingetrokken indien blijkt dat zij op frauduleuze wijze zijn verkregen.

Hoofdstuk IV

Rechten van onderzoekers

Artikel 10

Verblijf en onderzoek

De onderzoeker heeft recht op toegang tot en verblijf in de lidstaat die hem heeft toegelaten en het recht om daar het onderzoeksproject uit te voeren waarvoor hij een gastovereenkomst heeft gesloten. Lidstaten die alleen verblijfstitels verstrekken op hun eigen grondgebied verlenen de onderdanen van derde landen alle medewerking bij het verkrijgen van een visum.

Artikel 11

Onderwijs

Onderzoekers die op grond van deze richtlijn zijn toegelaten mogen les geven aan een instelling voor hoger onderwijs in de zin van de voorschriften of gebruiken van de lidstaten, gedurende een maximumaantal uren dat per lidstaat wordt vastgesteld.

Artikel 12

Gelijke behandeling

Houders van een verblijfstitel voor onderzoekers genieten op de volgende gebieden dezelfde behandeling als de nationale onderdanen:

a) erkenning van diploma's, certificaten en andere beroepskwalificaties, overeenkomstig de van toepassing zijnde nationale procedures;

b) arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van de salariërings- en ontslagvoorwaarden;

c) sociale zekerheid in de zin van de nationale wetgeving;

d) belastingvoordelen;

e) toegang tot goederen en diensten en de levering van voor het publiek beschikbare goederen en diensten.

Artikel 13

Mobiliteit

1. De houder van een verblijfstitel die is verstrekt op grond van deze richtlijn kan op vertoon van deze verblijfstitel en een geldig paspoort of gelijkwaardig reisdocument

een deel van zijn onderzoek verrichten op het grondgebied van een andere lidstaat, voor zover hij door die lidstaat niet wordt beschouwd als een bedreiging van de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid. Zo nodig wordt, afhankelijk van de tijd die nodig is voor dat deel van het onderzoek, een nieuwe gastovereenkomst gesloten, op basis waarvan een verblijfstitel in de tweede lidstaat wordt verstrekt.

2. Lid 1 laat onverlet dat de lidstaten onderdanen van derde landen op wie de gelijkwaardigheidsregeling van artikel 21 van de Overeenkomst ter uitvoering van het akkoord van Schengen niet van toepassing is, kunnen verplichten in het bezit te zijn van een visum voor kort verblijf.

Hoofdstuk V

Procedure en doorzichtigheid

Artikel 14

Indiening van aanvragen voor verblijfstitels

De lidstaten stellen vast of aanvragen voor verblijfstitels worden ingediend door onderzoekers, dan wel door de betrokken onderzoeksinstellingen.

Een aanvraag wordt ingediend:

- ofwel in het derde land waar de onderzoeker verblijft, via de vertegenwoordiging van de lidstaat waar de onderzoeksactiviteiten zullen plaatsvinden;

- ofwel rechtstreeks op het grondgebied van de Gemeenschap, indien de onderzoeker er legaal verblijft, eventueel via de vertegenwoordiging van de lidstaat waar de onderzoeksactiviteiten zullen plaatsvinden.

In afwijking hiervan kan een lidstaat een aanvraag die niet overeenkomstig dit artikel is ingediend, toch in behandeling nemen.

Artikel 15

Procedurele waarborgen

1. Uiterlijk 30 dagen na de indiening van een aanvraag voor de afgifte of verlenging van een verblijfstitel stellen de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaat de aanvrager, overeenkomstig de mededelingsprocedures van het nationale recht terzake, schriftelijk in kennis van het besluit betreffende zijn aanvraag. Alle gevolgen die het uitblijven van een besluit binnen deze termijn met zich brengt voor de bevoegde autoriteiten, dienen te worden geregeld in de nationale wetgeving van de betrokken lidstaat. In uitzonderlijke gevallen kan in verband met de complexiteit van de aanvraag de termijn worden verlengd.

2. Ieder besluit om een verblijfstitel te weigeren, te wijzigen, niet te verlengen of in te trekken wordt uitvoerig gemotiveerd. In de kennisgeving wordt vermeld welke beroepsmogelijkheden open staan voor de betrokkene alsmede de termijn waarbinnen hij in beroep kan gaan.

3. Onderdanen van derde landen hebben het recht zich tot de rechter van de betrokken lidstaat te wenden om beroep in te stellen tegen een beslissing om een verblijfstitel te weigeren, te wijzigen, niet te verlengen of in te trekken.

Artikel 16

Vergoeding

De lidstaten kunnen van aanvragers een vergoeding verlangen voor de behandeling van hun aanvraag voor een verblijfstitel. Deze vergoeding mag niet hoger zijn dan de gemaakte administratiekosten.

Artikel 17

Doorzichtigheid

Iedere lidstaat zorgt ervoor dat het publiek, met name via internet, kan beschikken over zo volledig mogelijke en regelmatig bijgewerkte informatie over de krachtens artikel 4 erkende onderzoeksinstellingen, waarmee onderzoekers een gastovereenkomst kunnen sluiten, alsmede over de krachtens deze richtlijn vastgestelde voorwaarden en procedures voor toegang tot en verblijf op zijn grondgebied met het oog op het verrichten van onderzoek.

Hoofdstuk VI

Slotbepalingen

Artikel 18

Verslag

Periodiek, en voor het eerst uiterlijk op […*], dient de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de toepassing van deze richtlijn in de lidstaten en stelt in voorkomend geval de nodige wijzigingen voor. De lidstaten zenden hiertoe de Commissie de statistische gegevens toe die betrekking hebben op de toepassing van deze richtlijn.

* [*drie jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn.]

Artikel 19

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2006 aan deze richtlijn te voldoen. Zij delen de Commissie die bepalingen onverwijld mee, alsmede een concordantietabel van die bepalingen en deze richtlijn.

   Wanneer de lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen of bij de officiële publicatie ervan naar de onderhavige richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van belangrijke bepalingen van nationaal recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 20

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 21

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

Voorstel voor een AANBEVELING VAN DE RAAD tot vergemakkelijking van de toelating van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek in de Europese Gemeenschap

TOELICHTING

Waarom op de omzetting van de richtlijn moet worden vooruitgelopen door middel van de in de aanbeveling vervatte maatregelen, is reeds verklaard in de mededeling. Het voorstel voor een aanbeveling bestrijkt vier gebieden waarop de lidstaten wordt verzocht geleidelijk maatregelen te treffen tot vergemakkelijking van de toelating van onderzoekers uit derde landen. Deze gebieden zijn de toelating met het oog op onderzoek, het verstrekken van verblijfstitels, de gezinshereniging en de operationele samenwerking tussen de lidstaten en de Commissie. Voor elk van deze gebieden zijn concrete maatregelen vastgesteld, die ter goedkeuring aan de Raad worden voorgelegd met het oog op hun toepassing door de lidstaten. Het is de bedoeling dat een eerste reeks maatregelen wordt getroffen binnen een jaar na de goedkeuring van de aanbeveling door de Raad.

De rechtsgrond van het voorstel is gebaseerd op de doelstelling van de vier hierboven opgesomde gebieden, die onder artikel 63 van het EG-Verdrag vallen. Evenals bij de richtlijn, neemt Denemarken, overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de positie van Denemarken, niet deel aan de goedkeuring van het voorstel voor een aanbeveling, en is deze niet bindend voor, noch van toepassing in Denemarken. Krachtens de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland is de aanbeveling evenmin van toepassing in deze twee lidstaten, tenzij zij anders besluiten overeenkomstig de bepalingen van het protocol.

Gelet op het dringende karakter en het belang van deze maatregelen in verband met de doelstellingen van de Europese Raad van Lissabon, kunnen zij vanwege hun omvang en gevolgen beter worden verwezenlijkt op communautair niveau.

TOELICHTING PER MAATREGEL

1. TOELATING MET HET OOG OP ONDERZOEK

De eerste reeks maatregelen uit de aanbeveling betreft de toegang tot onderzoeksbanen op de arbeidsmarkt. Beoogd wordt onderdanen van derde landen snel, gemakkelijk en voor onbepaalde tijd toegang te verlenen tot onderzoeksbanen.

a) De eerste maatregel heeft betrekking op werkvergunningen. Aangezien is erkend dat de Europese Unie gebrek heeft aan onderzoekers en dat haar behoeften op dat gebied de komende jaren zullen toenemen in verband met de in de mededeling vermelde doelstellingen van de Europese Raad, hoeft de arbeidsmarkt niet meer te worden getest voordat het een onderdaan van een derde land wordt toegestaan een onderzoeksbaan te bekleden. Door de afschaffing van de werkvergunningen zal de procedure voor de toelating van onderzoekers op het grondgebied kunnen worden ingekort. Vóór de volledige afschaffing die in de richtlijn wordt beoogd, wordt de lidstaten verzocht te kiezen tussen de vrijstelling van vergunning of de toekenning van rechtswege, naargelang welke formule het beste strookt met de wijze waarop de voor werkgelegenheids- en immigratiebeleid bevoegde overheidsdiensten hun samenwerking organiseren.

b) Om dezelfde redenen dienen onderzoekers uit derde landen niet te worden onderworpen aan een quotaregeling. In de aanbeveling wordt geen uitspraak gedaan over het gebruik van quota door de lidstaten, maar wel voorgesteld dat de toegang van onderdanen van derde landen die solliciteren voor onderzoeksbanen, niet beperkt wordt door quota, indien die bestaan.

c) Eveneens om dezelfde redenen dient de toegang tot onderzoeksbanen niet te worden gekoppeld aan een maximumduur; aan onderzoekers verstrekte verblijfstitels kunnen wel een beperkte duur hebben, indien zij onbeperkt kunnen worden verlengd. In dit verband wordt in de aanbeveling voorzien in een afwijking voor maatregelen tot bestrijding van de braindrain, indien een lidstaat de toegang tot een onderzoeksbaan koppelt aan de terugkeer naar het land van herkomst om er de verworven kennis te ontwikkelen.

2. VERBLIJFSTITEL

De tweede reeks maatregelen betreft de duur en de verstrekking van verblijfstitels.

a) Om ervoor te zorgen dat de Europese Unie onderzoekers uit derde landen kan aantrekken, moet de procedure voor het verstrekken van verblijfstitels eenvoudig en snel zijn. In de aanbeveling wordt de lidstaten dus aanbevolen zich ten doel te stellen verblijfstitels binnen maximaal dertig dagen te verstrekken.

b) De tweede maatregel met betrekking tot de verblijfstitel is de tegenhanger van de maatregel in verband met de toelating tot de arbeidsmarkt. Beoogd wordt alle beperkingen in de tijd op te heffen en ervoor te zorgen dat verblijfstitels van onderzoekers in beginsel in alle gevallen kunnen worden verlengd. Zoals voor de werkvergunningen, laat de aanbeveling afwijkingen van dit principe toe in het kader van de strijd tegen de braindrain.

c) Met de derde maatregel wordt beoogd de overgang naar de omzetting en de toepassing van de richtlijn te vergemakkelijken. Aangezien in de richtlijn een belangrijke rol wordt toegekend aan de onderzoeksinstelling in de procedure voor het verstrekken van verblijfstitels, wordt de lidstaten voorgesteld onverwijld over te stappen op deze werkwijze. Deze overgang zal in belangrijke mate bijdragen tot het ontstaan van een vertrouwensrelatie tussen de onderzoeksinstellingen en de bevoegde immigratie-instanties van de lidstaten, die van essentieel belang zal zijn bij de toepassing van de richtlijn. De geleidelijk toenemende betrokkenheid zou, afhankelijk van de keuze van de lidstaten, betrekking kunnen hebben op de bevestiging van de hoedanigheid van onderzoeker, de beoordeling van het onderzoeksproject (in het bijzonder wat de financiering betreft), de controle van de middelen van de onderzoeker tijdens zijn verblijf, het indienen van de aanvraag van een verblijfstitel ten behoeve van de onderzoeker, enz.

3. GEZINSHERENIGING

Dit is een belangrijk punt voor onderzoekers uit derde landen die overwegen zich in Europa te vestigen. Wanneer het moeilijk is om hun gezin te laten overkomen of gezinsleden geen werk kunnen vinden, wordt de mobiliteit van onderzoekers aanzienlijk belemmerd, wat ertoe kan leiden dat zij een andere bestemming kiezen.

Het is dus van cruciaal belang om de toegang en het verblijf van gezinsleden van onderzoekers die de Europese Unie tot haar grondgebied toelaat, te vergemakkelijken. Daar de richtlijn inzake het recht op gezinshereniging pas op 22 september 2003 formeel is goedgekeurd, leek het niet wenselijk om opnieuw regels vast te stellen op dit gebied. Daarom moet deze kwestie worden behandeld in het kader van de aanbeveling, waarbij de lidstaten wordt voorgesteld verscheidene maatregelen te nemen die gunstiger zijn dan de richtlijn inzake het recht op gezinshereniging.

a) De lidstaten die geen gezinshereniging zouden toestaan wanneer deze facultatief is, wordt gevraagd gezinsleden toe te laten wanneer de gezinshereniger onderzoeker is.

b) Voorgesteld wordt een aanvraag tot gezinshereniging niet af te wijzen omdat deze wordt ingediend wanneer de gezinsleden zich reeds legaal op het grondgebied bevinden. In de richtlijn inzake het recht op gezinshereniging wordt de mogelijkheid geboden deze aanvragen goed te keuren en in de aanbeveling wordt deze mogelijkheid meer in het algemeen aan onderzoekers geboden. De pogingen om de toelating van onderzoekers te begunstigen, in het kader waarvan met name wordt voorgesteld hun toe te staan ter plaatse toelatingsaanvragen in te dienen, zouden immers in het gedrang kunnen komen door het afwijzen van ter plaatse ingediende aanvragen voor gezinshereniging, wat in dergelijke gevallen ongerijmd zou zijn.

c) De vraag of de gezinsleden van een onderzoeker kunnen werken, is uiteraard een doorslaggevend element in de beslissing van een onderzoeker om zich al dan niet in Europa te vestigen. Met het oog op een samenhangend beleid wordt derhalve voorgesteld gezinsleden de gunstigste behandeling te geven die wordt toegestaan aan onderdanen uit derde landen.

d) Deze maatregel heeft betrekking op de duur van de procedure voor het afgeven van verblijfstitels aan gezinsleden. Evenals voor de onderzoeker zelf, wordt in de aanbeveling de lidstaten voorgesteld voor gezinshereniging een kortere termijn te hanteren dan in hun nationale recht is bepaald voor gezinshereniging volgens het gemene recht, en in ieder geval dan het maximum van negen maanden dat is bepaald in de richtlijn.

e) Met het oog op snelheid en mondiaal concurrentievermogen wordt de lidstaten in de aanbeveling verzocht geen wachttijd in te stellen voor de aanvragen van onderzoekers.

4. OPERATIONELE SAMENWERKING

Dit laatste, horizontale deel van de aanbeveling omvat een reeks begeleidende administratieve maatregelen die bedoeld zijn om de toepassing van de aanbeveling en uiteindelijk van de richtlijn te vergemakkelijken.

a) De lidstaten wordt verzocht de Commissie mede te delen welke maatregelen zij hebben genomen om de toegang en het verblijf van onderzoekers te vergemakkelijken.

b) Om meer inzicht te krijgen in de migratiebewegingen van de betrokken personen, worden de lidstaten aangemoedigd statistieken op te stellen over de verblijfstitels die

zij aan onderzoekers en hun gezinsleden verstrekken en deze mede te delen aan de Commissie.

c) tot f) Teneinde de toelating van onderzoekers te vergemakkelijken en nauwkeurig vast te stellen welke obstakels er in de praktijk zijn en hoe deze weggenomen kunnen worden, wordt in de punten c), d) en e) verzocht in de bevoegde ministeries (immigratie en onderzoek) en in de ambassades contactpersonen voor de toelating van onderdanen uit derde landen aan te wijzen, om onderdanen van derde landen die solliciteren naar een onderzoeksbaan in de Europese Unie zo goed mogelijk te kunnen informeren. Deze bijzondere taken kunnen worden toevertrouwd aan een personeelslid dat reeds werkzaam is bij de betrokken organisatie. In punt f) wordt de onderzoeksinstellingen, vanwege de rol die zij op termijn krachtens de richtlijn zullen vervullen in de toelatingsprocedure, eveneens verzocht een contactpersoon aan te stellen om inlichtingen te geven aan onderzoekers uit derde landen en de samenwerking met de bevoegde immigratie-instanties van de lidstaten te bevorderen.

g) Tot slot wordt het gebruik van netwerken op het niveau van de lidstaten aangemoedigd. Dit zou veel gemakkelijker moeten zijn geworden door de inspanningen die reeds zijn gedaan, zoals het instellen van een Europese website betreffende de mobiliteit van onderzoekers, en de toekomstige oprichting van een centraal mobiliteitsnetwerk dat 33 landen bestrijkt en begin 2004 operationeel zou moeten zijn.

2004/0062 (CNS)

Voorstel voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

tot vergemakkelijking van de toelating van onderdanen van derde landen voor wetenschappelijk onderzoek in de Gemeenschap

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 63,

Gezien het voorstel van de Commissie[40],

Gezien het advies van het Europees Parlement[41],

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité[42],

overwegende hetgeen volgt:

(1) Om het Europees onderzoeksbeleid te versterken en meer structuur te geven achtte de Commissie het in januari 2000 noodzakelijk [43] de Europese onderzoekruimte in te stellen als uitgangspunt van de toekomstige maatregelen van de Gemeenschap op dit gebied.

(2) De Europese Raad van Lissabon heeft ingestemd met de Europese onderzoekruimte en de Gemeenschap ten doel gesteld vóór 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden.

(3) Door de mondialisering van de economie moeten onderzoekers mobieler worden. Het zesde kaderprogramma voor onderzoek van de Europese Gemeenschap komt hieraan tegemoet door de communautaire programma's meer open te stellen voor onderzoekers uit derde landen.

(4) De Gemeenschap heeft naar schatting 700 000 onderzoekers nodig om de doelstelling van de Europese Raad van Barcelona om 3% van het BBP te investeren in onderzoek, te verwezenlijken. Deze doelstelling moet worden verwezenlijkt door middel van een aantal samenhangende maatregelen, zoals het aantrekkelijker maken van wetenschappelijke loopbanen voor jongeren, het vergroten van de opleidings- en mobiliteitsmogelijkheden in de onderzoeksector, het verbeteren van de loopbaanperspectieven voor onderzoekers in de Gemeenschap en het toegankelijker

---

40 PB C […] van […], blz. […].
41 PB C […] van […], blz. […].
42 PB C […] van […], blz. […].
43 COM(2000) 6 van 18 januari 2000.

maken van de Gemeenschap voor onderdanen van derde landen die in aanmerking komen om te worden toegelaten met het oog op onderzoek.

(5) In afwachting van de goedkeuring van een richtlijn die moet bijdragen tot de verwezenlijking van deze doelstellingen door middel van een procedure voor de toelating van onderdanen uit derde landen met het oog op onderzoek, moet de lidstaten door middel van deze aanbeveling worden gevraagd nu al de toelating te vergemakkelijken.

(6) Daar de Gemeenschap te weinig onderzoekers heeft en hun toelating moet vergemakkelijken, zou de toegang tot onderzoeksbanen op de arbeidsmarkt moeten worden versoepeld, met name door de betrokkenen vrij te stellen van een werkvergunning.

(7) Om met de rest van de wereld te kunnen concurreren en onderzoekers te kunnen aantrekken, zouden de lidstaten hun procedures voor het verstrekken en verlengen van visa en verblijfstitels voor onderzoekers moeten versoepelen en versnellen.

(8) De tenuitvoerlegging van deze aanbeveling mag de braindrain uit opkomende economieën en ontwikkelingslanden niet aanwakkeren. Met het oog op de ontwikkeling van een totaalbeleid op het gebied van migratie dienen in het kader van het partnerschap met de landen van herkomst begeleidende maatregelen te worden genomen om zowel de integratie van onderzoekers in hun land van herkomst als de mobiliteit van onderzoekers te bevorderen.

(9) Aangezien de voorwaarden met betrekking tot gezinshereniging een doorslaggevende factor vormen bij de keuze van onderzoekers voor de Gemeenschap, dienen de lidstaten gunstiger regelingen te handhaven of te treffen dan die van Richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging[44].

(10) De uitwisseling van gegevens en goede praktijken moet worden aangemoedigd om de procedures voor de toelating van onderzoekers te verbeteren. In deze aanbeveling wordt tevens gesteld dat contacten tussen bevoegde overheidsdiensten en netwerken tot verbeteringen kunnen leiden.

(11) In deze aanbeveling worden de grondrechten en de beginselen die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden erkend, in acht genomen.

(12) Denemarken neemt krachtens de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de positie van Denemarken, niet deel aan de goedkeuring van deze aanbeveling, die dus niet van toepassing is op Denemarken,

BEVEELT DE LIDSTATEN AAN:

1) wat betreft de toelating met het oog op onderzoek:

---

[44] PB L 251 van 3.10.2003, blz.12.

a) de toelating van onderzoekers tot de Gemeenschap te bevorderen door hen vrij te stellen van een werkvergunning of ervoor te zorgen dat deze vergunning hun van rechtswege wordt toegekend;

b) de toegang van onderdanen van derde landen voor onderzoeksbanen niet te beperken door middel van quota;

c) onderdanen van derde landen te waarborgen dat zij voor onbepaalde tijd als onderzoeker kunnen werken, behalve in uitzonderingsgevallen die verband houden met de behoeften van het land van herkomst van de onderzoekers;

2) wat betreft de verblijfstitels:

a) een maximumtermijn van 30 dagen vast te stellen voor het verstrekken van verblijfstitels die zijn aangevraagd door onderdanen van derde landen met het oog op onderzoek;

b) onderdanen van derde landen die als onderzoeker werken, waarborgen dat zij hun verblijfstitel onbeperkt kunnen verlengen, behalve in uitzonderingsgevallen die verband houden met de behoeften van het land van herkomst van de onderzoekers;

c) geleidelijk de onderzoeksinstellingen te betrekken bij de procedure voor toelating van onderzoekers;

3) wat betreft de gezinshereniging:

a) zich positief op te stellen tegenover de toelating van de gezinsleden van een onderzoeker uit een derde land, wanneer deze toelating niet verplicht is;

b) onderzoekers van derde landen en hun gezinsleden de mogelijkheid toe te kennen om een verzoek tot gezinshereniging in te dienen wanneer de gezinsleden zich reeds legaal op het grondgebied bevinden;

c) de gezinsleden van een onderzoeker uit een derde land het recht te geven op de gunstigste regeling voor de toegang tot de arbeidsmarkt die in het kader van de gezinshereniging wordt toegestaan aan onderdanen van derde landen;

d) voor het antwoord op het verzoek tot toelating van een gezinslid van een onderzoeker uit een derde land een kortere termijn vast te stellen dan is bepaald in het nationale recht en in ieder geval dan de negen maanden die zijn bepaald in artikel 5, lid 4, van Richtlijn 2003/86;

e) geen wachttijd op te leggen aan gezinsleden van onderzoekers uit derde landen;

4) wat betreft de operationele samenwerking:

a) de Commissie te informeren over de maatregelen die zij hebben genomen om de toegang van onderzoekers uit derde landen te versoepelen;

b) statistieken op te stellen over het aantal verblijfstitels dat wordt toegekend aan onderzoekers uit derde landen en hun gezinsleden;

c) binnen hun voor immigratie bevoegde ministerie en eventueel binnen de lagere overheden een contactpersoon aan te wijzen voor de toelating van onderzoekers uit derde landen;

d) binnen hun voor onderzoek bevoegde ministerie een contactpersoon aan te wijzen voor de toelating van onderzoekers uit derde landen;

e) binnen hun ambassades een contactpersoon aan te wijzen voor de toelating van onderzoekers uit derde landen;

f) erop aan te dringen dat onderzoeksinstellingen een contactpersoon aanwijzen voor de toelating van onderzoekers uit derde landen;

g) ervoor te zorgen dat degenen die in hun overheidsdiensten en onderzoeksinstellingen optreden als contactpersoon voor de toelating van onderzoekers, samenwerken in een netwerk op nationaal niveau.

Gedaan te Brussel, op […]

Voor de Raad
De voorzitter
[…]

Voorstel voor een AANBEVELING VAN DE RAAD tot vergemakkelijking van de afgifte door de lidstaten van eenvormige visa voor kort verblijf aan onderzoekers die onderdaan zijn van een derde land en die zich met het oog op wetenschappelijk onderzoek verplaatsen in de Europese Gemeenschap

TOELICHTING

Om het algemeen kader met betrekking tot de toegang en de mobiliteit van onderdanen van derde landen met het oog op wetenschappelijk onderzoek in de Europese Gemeenschap aan te vullen, bleek het noodzakelijk specifieke maatregelen te nemen om de voorwaarden voor de toelating en de verplaatsing van deze categorie personen in de lidstaten te versoepelen voor verblijven van korte duur.

Het voorstel voor een aanbeveling heeft uitsluitend betrekking op de afgifte van eenvormige visa voor een verblijf van ten hoogste drie maanden; de lidstaten wordt verzocht geleidelijk maatregelen te nemen waardoor de toegang tot en het reizen binnen de Gemeenschap vergemakkelijkt wordt voor onderzoekers uit derde landen die overeenkomstig Verordening nr. 539/2001 van de Raad van 15 maart 2001[45] zijn onderworpen aan de visumplicht.

Er zijn concrete maatregelen vastgesteld, die door de Raad moeten worden goedgekeurd zodat de lidstaten ze kunnen toepassen. Beoogd wordt dat de tenuitvoerlegging van deze maatregelen wordt geëvalueerd binnen een jaar na de goedkeuring van de aanbeveling door de Raad.

Het voorstel voor een aanbeveling betreft de procedure voor de afgifte van eenvormige visa en vormt een ontwikkeling van het acquis van Schengen. De rechtsgrond voor deze kwestie is artikel 62, punt 2, onder b), ii), wat inhoudt dat gebruik wordt gemaakt van de "variabele geometrie" die voortvloeit uit de protocollen betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken. Want krachtens het aan het EG-Verdrag gehechte protocol betreffende de positie van Denemarken zal deze lidstaat niet deelnemen aan de goedkeuring van het voorstel voor een aanbeveling en is de aanbeveling niet bindend voor, noch van toepassing op dit land. Aangezien de voorstellen in dit geval evenwel een ontwikkeling van het Schengenacquis vormen, beslist Denemarken overeenkomstig artikel 5 van het Protocol "binnen een termijn van zes maanden nadat de Raad een besluit heeft genomen over een voorstel of een initiatief tot uitwerking van het Schengenacquis uit hoofde van de bepalingen van titel IV van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, of het dit besluit in zijn nationale wetgeving zal omzetten". De aanbeveling zal evenmin van toepassing zijn in het Verenigd Koninkrijk en Ierland, tenzij deze lidstaten hiervoor toestemming krijgen krachtens een mechanisme dat is vastgesteld in het Protocol tot opneming van het Schengen-acquis in het kader van de Europese Unie.

Overeenkomstig de op 17 mei 1999 door de Raad, Noorwegen en IJsland gesloten overeenkomst inzake de wijze waarop deze twee staten worden betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis, worden de maatregelen van de

---

[45] Verordening (EG) nr. 539/2001 van de Raad van 15 maart 2001 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld, PB L 81 van 21.3.2001, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 453/2003 (PB L 69 van 13.3.2003, blz. 10).

Europese Unie tot wijziging of aanvulling van het Schengen-acquis uitgevoerd en toegepast door Noorwegen en IJsland.

In artikel 3 van de toetredingsakte is vastgesteld dat de bepalingen van het Schengenacquis en de daarop voortbouwende of op een andere wijze daaraan gerelateerde rechtsbesluiten zoals zij zijn opgesomd in de in dit artikel bedoelde bijlage, vanaf de datum van toetreding verbindend voor en toepasselijk in de nieuwe lidstaten zijn. De bepalingen en rechtsbesluiten welke niet in deze bijlage worden vermeld, zijn weliswaar vanaf de datum van toetreding verbindend voor de nieuwe lidstaten, maar zijn in een nieuwe lidstaat slechts toepasselijk op grond van een daartoe strekkend besluit dat de Raad overeenkomstig dit artikel heeft genomen. De Schengen-bepalingen met betrekking tot visa (artikelen 9 tot 18 van de Schengen-overeenkomst en de desbetreffende uitvoeringsbesluiten, met name de Gemeenschappelijke visuminstructies) zijn met uitzondering van de Verordeningen (EG) nrs. 539/2001 en 1683/95, niet vermeld in de hierboven genoemde bijlage en zijn dus weliswaar vanaf de toetreding verbindend, maar in de nieuwe lidstaten slechts toepasselijk na het hierboven bedoelde besluit van de Raad.

Gelet op het dringende karakter en het belang van deze maatregelen in verband met de doelstellingen van de Europese Raad van Lissabon en gezien de aard van de maatregelen, kan het beoogde doel enkel worden bereikt door een communautair optreden.

TOELICHTING PER MAATREGEL

Om onderzoekers uit derde landen te kunnen aantrekken, moet de Europese Unie de toegang en de mobiliteit van deze onderzoekers bevorderen, zodat zij zich binnen de gemeenschappelijke ruimte kunnen verplaatsen om deel te nemen aan concrete acties in het kader van de communautaire programma's voor wetenschappelijk onderzoek.

De procedures en de voorwaarde voor de afgifte van eenvormige visa voor kort verblijf zijn vastgesteld in de Gemeenschappelijke visuminstructies. In de Gemeenschappelijke visuminstructies is voorzien in mogelijkheden tot versoepeling van verscheidene aspecten van de procedure voor de afgifte van visa. Deze versoepelingen dienen te worden toegepast op bonafide personen.

De aanbeveling is volledig gebaseerd op de veronderstelling dat onderzoekers die komen deelnemen aan acties met het oog op wetenschappelijk onderzoek in de Europese Gemeenschap en die onderdanen zijn van derde landen die overeenkomstig Verordening 539/2001 onderworpen zijn aan de visumplicht, kunnen worden beschouwd als bonafide personen voor wie de afgifte van eenvormige visa behoort te worden versoepeld.

De lidstaten kunnen zich ten doel stellen de nodige regelingen inzake materiële en administratieve middelen te treffen om er in het algemeen voor te zorgen dat de termijn voor de afgifte van door onderzoekers aangevraagde visa wordt ingekort.

Het internationale verkeer van onderzoekers die zich vaak moeten verplaatsen voor een verblijf van korte duur moet worden vergemakkelijkt, te meer omdat het gaat om een van de begeleidende maatregelen die de Gemeenschap kan nemen om de mobiliteit van "knappe koppen" te bevorderen en de braindrain uit bepaalde derde landen tegen te gaan. Daarom wordt de lidstaten aangeraden aan onderzoekers die aantonen dat hun werk frequente verplaatsingen noodzakelijk maakt, visa te verstrekken waarmee zij herhaaldelijk heen en weer kunnen reizen tussen de Europese Unie en hun land van herkomst, en de geldigheidsduur van de visa aan te passen aan de duur van hun onderzoekswerk. De betrokken

onderzoekers hoeven dan niet langer steeds opnieuw een visum aan te vragen in de loop van hun werkzaamheden.

Volgens het Schengenacquis inzake visumbeleid moet bij een visumaanvraag een aantal bewijsstukken worden gevoegd. Daar onderzoekers als bonafide personen worden beschouwd, kunnen de lidstaten overwegen minder bewijsstukken te vragen van deze personen, met inachtneming van de plaatselijke situatie. In overleg met de erkende onderzoeksinstellingen zou een geharmoniseerde aanpak voor een vlottere behandeling van visumaanvragen van onderzoekers kunnen zorgen.

Overeenkomstig de in het acquis vastgestelde regels kunnen de lidstaten de dossierkosten van de individuele aanvragen van onderzoekers geheel of gedeeltelijk kwijtschelden.

Om de uitwisseling van beste praktijken te bevorderen, plegen de lidstaten overleg op plaatselijk niveau en wisselen zij gegevens uit over de administratieve aanpak waarmee zij de behandeling van visumaanvragen van onderzoekers hebben versoepeld.

De Commissie zal binnen een jaar na de datum van goedkeuring van de aanbeveling een eerste evaluatie van de genomen maatregelen voorleggen op basis van de door de lidstaten verstrekte gegevens.

2004/0063 (CNS)

Voorstel voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

tot vergemakkelijking van de afgifte van eenvormige visa voor kort verblijf aan onderzoekers die onderdaan zijn van een derde land en die zich met het oog op wetenschappelijk onderzoek verplaatsen in de Europese Gemeenschap

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 62, lid 2, onder b), punt ii),

Gezien het voorstel van de Commissie[46],

Gezien het advies van het Europees Parlement[47],

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité[48],

overwegende hetgeen volgt:

(1) Om het Europees onderzoeksbeleid te versterken en meer structuur te geven achtte de Commissie het in januari 2000[49] noodzakelijk de Europese onderzoekruimte in te stellen als uitgangspunt van de toekomstige maatregelen van de Gemeenschap op dit gebied.

(2) De Europese Raad van Lissabon heeft ingestemd met de Europese onderzoekruimte en de Gemeenschap ten doel gesteld vóór 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te worden.

(3) Door de mondialisering van de economie moeten onderzoekers mobieler worden. Het zesde kaderprogramma voor onderzoek van de Europese Gemeenschap komt hieraan tegemoet door de communautaire programma's meer open te stellen voor onderzoekers uit derde landen.

(4) De Gemeenschap heeft naar schatting 700 000 onderzoekers nodig om de doelstelling van de Europese Raad van Barcelona om 3% van het BBP te investeren in onderzoek, te verwezenlijken. Deze doelstelling moet worden verwezenlijkt door middel van een aantal samenhangende maatregelen, zoals het aantrekkelijker maken van wetenschappelijke loopbanen voor jongeren, het vergroten van de opleidings- en mobiliteitsmogelijkheden in de onderzoeksector, het verbeteren van de loopbaanperspectieven voor onderzoekers in de Gemeenschap en het toegankelijker

---

46 PB C […] van […], blz. […].
47 PB C […] van […], blz. […].
48 PB C […] van […], blz. […].
49 COM(2000) 6 van 18 januari 2000.

maken van de Gemeenschap voor onderdanen van derde landen die in aanmerking komen om te worden toegelaten met het oog op onderzoek.

(5) Om met de rest van de wereld te kunnen concurreren en onderzoekers te kunnen aantrekken, zouden de lidstaten de nodige maatregelen moeten nemen om de toegang van onderzoekers tot en hun verplaatsingen binnen de Gemeenschap te vergemakkelijken voor verblijven van korte duur.

(6) Voor verblijven van korte duur verbinden de lidstaten zich ertoe onderzoekers uit derde landen die overeenkomstig Verordening nr. 539/2001 aan de visumplicht zijn onderworpen, te beschouwen als bonafide personen en hun de faciliteiten toe te staan die in het acquis zijn bepaald in verband met de procedures voor de afgifte van visa voor kort verblijf.

(7) De uitwisseling van gegevens en goede praktijken moet worden aangemoedigd om de procedures voor de afgifte van visa voor kort verblijf van onderzoekers te verbeteren.

(8) In deze aanbeveling worden de grondrechten en de beginselen die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden erkend, in acht genomen.

(9) Denemarken neemt krachtens de artikelen 1 en 2 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol betreffende de positie van Denemarken, niet deel aan de goedkeuring van deze aanbeveling, die dus niet van toepassing is op Denemarken. Aangezien deze aanbeveling beoogt het Schengenacquis te ontwikkelen op grond van de bepalingen van het derde deel van Titel IV van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, is artikel 5 van het vermelde protocol van toepassing.

(10) Deze aanbeveling vormt een ontwikkeling van de bepalingen van het Schengenacquis waaraan het Verenigd Koninkrijk overeenkomstig de artikelen 4 en 5 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol tot opneming van het Schengenacquis in het kader van de Europese Unie niet deelneemt; het Verenigd Koninkrijk neemt derhalve niet deel aan de aanneming van deze aanbeveling en deze is dus niet van toepassing op deze lidstaat.

(11) Deze aanbeveling vormt een ontwikkeling van de bepalingen van het Schengen-acquis waaraan Ierland overeenkomstig artikelen 4 en 5 van het aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gehechte Protocol tot opneming van het Schengen-acquis in het kader van de Europese Unie niet deelneemt; Ierland neemt derhalve niet deel aan de aanneming van deze aanbeveling en deze is dus niet van toepassing voor deze lidstaat.

(12) Wat de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen betreft, vormt deze aanbeveling een ontwikkeling van de bepalingen van het Schengenacquis, die betrekking heeft op het gebied, genoemd in artikel 1, punt B, van Besluit 1999/437/EG van de Raad van 17 mei 1999 inzake bepaalde toepassingsbepalingen van de door de Raad van de Europese Unie, de Republiek IJsland en het Koninkrijk Noorwegen gesloten overeenkomst inzake de wijze waarop deze twee staten worden betrokken bij de uitvoering, de toepassing en de ontwikkeling van het Schengenacquis.

(13) Deze aanbeveling vormt een rechtsbesluit dat voortbouwt op het Schengenacquis of anderszins daarmee verband houdt in de zin van artikel 3, lid 2, van de Toetredingsakte,

BEVEELT DE LIDSTATEN AAN:

1. de afgifte van visa te vergemakkelijken door zich ertoe te verbinden visumaanvragen van onderzoekers uit derde landen die overeenkomstig Verordening nr. 539/2001 zijn onderworpen aan de visumplicht, snel te behandelen;

2. de internationale mobiliteit van onderzoekers uit derde landen die vaak naar de Europese Unie komen, te verbeteren door hun meervoudige visa te verstrekken. Voor de geldigheidsduur van de visa baseren de lidstaten zich op de duur van de onderzoeksprogramma's waaraan de onderzoekers deelnemen;

3. zich ertoe te verbinden te streven naar een geharmoniseerde aanpak ten aanzien van de bewijsstukken die onderzoekers bij hun visumaanvraag moeten voegen. Daarbij plegen zij overleg met de erkende onderzoeksinstellingen;

4. de afgifte van visa aan onderzoekers zonder aanrekening van dossierkosten te begunstigen overeenkomstig de in het acquis vastgestelde regels;

5. in het kader van de plaatselijke consulaire samenwerking rekening te houden met de doelstelling om de afgifte van visa aan onderzoekers uit derde landen te vergemakkelijken, met het oog op de uitwisseling van goede praktijken;

6. zich ertoe te verbinden de Commissie binnen één jaar na de goedkeuring van de aanbeveling informatie te verstrekken met betrekking tot de ten uitvoer gelegde beste praktijken voor de vergemakkelijking van de afgifte van visa aan onderzoekers uit derde landen, zodat zij de vorderingen kan evalueren.

Gedaan te Brussel, op […]

Voor de Raad
De voorzitter